

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon števil. 50, upraviteljska števil. 328

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
Istoletni, peti- vrsta
maloglasni po 50
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 10 D, 2-50, veliki
po 3 in 4 D, v
uredniškem delu
vrstica po 10 D
Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka
in dneva po prazniku

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana števil. 10.639 in 10.649
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Skrajni čas.

Kako kritičen, da naravnost že obupen je gospodarski položaj Slovenije, v katerega nas je v kratkih sedmih letih spravil centralizem, in kako bomo, če pojde tako naprej, prav kmalu prilezli na beraško palico, to sta o priliki proračunske debate v finančnem odboru naša poslanca Pušenjak in Kulovec že v dovolj ostri luči pokazala. In kako krivičen je ta centralizem predvsem proti nam Slovincem, je pokazal poslanec Pušenjak zlasti na davčnem sistemu, po katerem pride na srbskega davkoplačevalca neposrednega davka povprečno 55 Din, na slovenskega pa 165 Din, torej ravno trikrat toliko. To je enakopravnost! Človeku se zježe lasje na glavi.

Kričečo sliko neznosnih in nemogočih razmer, pritiskajočih danes Slovenijo k tlom in izsesavajočih njene življenske soku, pa nam podaja tudi resolucija, sklenjena na včerajšnjem protestnem zborovanju slov. industrije, ki jo priobčujemo v današnji številki. Tudi te spomenice ne more človek čitati brez žalosti in groze, in vprašati se mora: Kje smo? Kam smo prišli? Vprašati se moramo Slovinci sprito vsega tega, kar se z nami počenja: »Ali se nas sploh še kaj vpoštevajo?« Evo, zadostuje že, da pride kak originalni ali eksaltirani glavi tam v kakem belgrajskem ministruvju kaka nesrečna, nam škodljiva ideja — in nimamo moči, da bi njeno izvedbo preprečili, nimamo zaščite. Nimamo je. Pač pa ima tisti original v ministruvju moč, ima celo sankcijo, da vsaki hip lahko položi svojo roko na našo gospodarsko eksistenco. Berite govor g. Milana Šukljeta! Niti do svobodnega dela, do svobodnega gospodarskega udejstvovanja in ustvarjanja nimamo več pravice v svoji hiši. Ko da smo postavljeni pod sekvester, pod varuštvo, pod kuratelo. Daleč smo prišli.

»Zahtevamo za našo deželo enakopravnost s ostalimi deli kraljevine, za nas Slovence enakopravnost s Hrvati in Srbi...« tako vzklika Zveza industrijcev v svoji spomenici. Kakor kruta ironija se zdi, da moramo Slovinci danes po sedmih letih zedinjenja, da moramo v svoji lastni državi, zahtevati enakopravnosti, to najnaravnejšo, najelementarnejšo pravico svojo. Žalostnejše ne more pač nobena stvar na svetu predočevati današnjega položaja Slovencev, ko ta njihov obupni klic po enakopravnosti...

Enakopravnost! Od centralizma jo je zaman pričakovati. Pod njim jo nikoli ne bomo dosegli, ne doživeli. Mislimo, da ga v resnici danes ni več pametnega človeka med Slovinci, ki bi si od centralizma še kaj obetal, ki bi se še udal iluziji, da bi brez temeljite izpremembe obstoječega sistema bilo mogoče kako resnično zboljšanje. Ne. Centralizem je za nas nemogoča življenska formula, centralizem pomeni najmanj našo gospodarsko smrt, to je danes več ko očitno. Iz današnjega neznosnega položaja, iz vseh tako nesrečnih naših razmer je samo en izhod: avtonomija. In klic po avtonomiji je danes edini klic, ki odmeva po vsej Sloveniji, je enotni klic celokupnega slovenskega naroda. Tudi resolucija slovenske industrije je ta klic. Kaj bi tudi mogel drugega biti?

Vse zaman. Najentuzijastičnejši slavospevi samostojno-demokratskega tiska centralizmu, najbesnejši napadi na pristaše avtonomistične misli niso nič pomagali, niso oteli Slovenije obupnega položaja, v katero jo je potisnil centralizem. Centralizem se je s tem sam moralno pokopal, pokopati ga je treba samo še fizično.

In bomo ga pokopali. Toda v to ne zadoštujejo zgolj moralna sredstva, ne zadostujejo zgolj tolažbe, protesti, ne še tako krepke resolucije, treba bolj energičnih in učinkovitih sredstev! In prvo sredstvo imamo na razpolago v nas samih kot narodu. Idejno nas Slovence danes že družijo ena skupna vez in stvarno nas že sklepa en skupni interes: ohranitev naše gospodarske eksistence. Treba se torej samo še fizično organizirati v eno skupno bojno fronto.

Formulo, kako to fronto ustvariti, to formulo je treba najti. Čim brže. Skrajni čas je; v skrajni sili smo Slovenci, in najti se moramo skupaj. Če tega ne storimo, potem zaslužimo žalostno usodo, ki nam jo centralizem že piše.

PONAREJENI NIZOZEMSKI GOLDINARJI.

Rotterman, 15. jan. (Izv.) Policija je zaprla vsled ponarejanja novčanic po 10 goldinarjev 35letnega tovarniškega delavca Hurensa in 36letnega slikarja Arsis iz Nimwegena. Izdelanih je bilo — kolikor je dognano — 200 falzifikatov in 45 jih je bilo v prometu. Aretirani so vse priznali.

Hrvatska odpada od Radića.

Zagreb, 15. jan. (Izv.) V političnih krogih se mnogo govori o nerazpoloženju ljudstva proti Stjepanu Radiću. To nerazpoloženje vsak dan raste, ker je ljudstvo uvidelo, da mu radičevci niti najmanj niso pomagali v njegovem težavnem materialnem položaju, nego mu prinašajo še večja davčna bremena. Celi kraji zapuščajo Radičovo stranko. V Dalmaciji vlada tako veliko nezadovoljstvo proti Radiću, da je moral Radić opustiti potovanje v Dalmacijo. Na Hrvatskem cele vasi prestopajo v HPS in v HFSS, ki zelo živahno agitirajo. Radić ne predstavlja več hrvatskega naroda. Ljudstvo noče centralizma. Njegovi volivci zahtevajo, da zavrže centralizem ter odločno zahtevajo revizijo ustave. Radić se trudi, da bi si svoj položaj popravil na ta način, da si skuša ustvariti šanse v Vojvodini in Sloveniji. Toda ta njegov trud je čisto zaman, tudi v Vojvodini ne vlada za Radića prav nobeno razpoloženje, danes še menj kot prej, da Slovenije ne omenjamo. Radičeva stranka je vsled nedoslednosti, skokov in neuspehov ter popolne brezplodnosti na pozitivnem zakonodajnem polju zgubila vso privlačnost za ljudske mase v vseh hrvatskih krajih brez izjeme. Dokler je Radić še delal v vladi razne poizkuse, govoril in obetal, da izpremeni razmere, je hrvatsko kmetjsko ljudstvo še čakalo, čeprav s precejšnjo skepsjo, danes pa, ko se jasno vidi, da ni Radičevi seljački

stranki uspelo doseči vsaj mrvice niti na gospodarskem polju, se je to čakanje izpremenilo v odločno nejevoljo, koje posledica je naraščajoče in neustavljivo odpadanje mas od Radića. To tembolj, ker so agitatorji ob skoku Radića v vladni tabor volivcem zatrjevali, da je njihov voditelj sicer opustil politični republikanski program, da pa je Pašića popolnoma pridobil za seljaško gospodarsko politiko, redukcijo vojaških izdatkov, agrarno reformo, oziroma znatne olajšave in podobno. Zdaj ko kmetje ob proračunskih razpravah v skupščini in čezdaljebolj napredujoči gospodarski krizi vidijo, da so ta zatrjevanja bila popolnoma neresnična in da se radikali niso tudi ne v gospodarskem oziru vezali na Radičev program — da o takem sporazumu sploh ni nobenega govora — je razočaranje in ogorčenje hrvatskega kmetjskega ljudstva popolno in vsi upi na HSS definitivno pokopani. Selo za selom odpada od HSS in ljudstvo se v celoti orientira napram pučki stranki in federativni, ki zahtevata revizijo ustave, hrvatski sabor in finančno samostojnost Hrvatske.

Zagreb, 15. jan. (Izv.) Sestanek HPS v Orijevu, rojstnem kraju Radičevega poslanca Caldarevića in gnezdu Radičeve stranke, je zelo dobro uspel. Ravnotako tudi shod v Bedenici. Radičeve pozicije se na Hrvatskem vedno bolj rušijo.

Sneg, vihar in zemet.

Belgrad, 15. jan. (Izv.) Včeraj in danes je v Belgradu nastopil velik sneg. Po zadnjih snežnih zemetih je temperatura padla. Dvignil se je hud veter, za njim pa je začelo deževati. Vse belgrajsko mesto je pokrito z ledom, radi česar se promet vrši z velikimi težavami. Po ulicah, ki so strme, pa je docela onemogočen ne samo promet, ampak vsak prehod. Vihar tako močno brije, da ljudi po ulicah kar spodnaša in prevrača. V vsakem pristanišču je bila burja huda kakor na morju. Valovi so čez dva metra visok pluskali. Udarjali so na splave in vlačilce in jih odnesli. Ustavili so se šele pri Pančevu. Vsak promet in vsaka plovba se je morala ustaviti. Iz Zemuna ni prišel noben parobrod, kakor tudi ne iz Pančeva. Vihar ima 10 m brzine v sekundi. To je najmočnejši vihar tekmom te zime. Na zemunski postaji je burja podrla telegrafski drog. Vsled tega je bil železniški promet ukinjen do včeraj do pol 12. ure. Tele-

grafskega droga se postavljaleci niso smeli dotakniti toliko časa, dokler ni dalo ministrstvo dovoljenje, da se drog odstrani. Šele potem je bilo mogoče prekinjeni promet zopet vzpostaviti. V Belgradu ni tekoma današnjega dneva vsled ledu vozil noben tramvaj.

Zagreb, 15. jan. (Izv.) Iz vseh krajev prihajajo vesti o velikih snežnih zemetih. V Bosni in na liški progi je ustavljen ves železniški promet. Današnji vlaki so prišli v Zagreb z velikimi zamudami.

Zagreb, 15. jan. (Izv.) Danes je v Zagrebu celi dan snežilo. Zvečer je začelo snežiti v debelih kosmih, tako da je sneg zapadel pol metra visoko.

Sarajevo, 15. jan. (Izv.) Tekom noči je sneg zemetel železniške proge na več krajih. Potniška vlaka iz Mostarja sta se morala vrniti. Proga je bila šele v popoldanskih urah očiščena snega, tako da se je mogel zvečer promet zopet nadaljevati.

Nova odkritja v madjarski aferi.

NACRT ZA DRŽAVNI PREVRAAT KONČNO PRIŠEL NA DAN. — HORTHYJEVI NAJOZJI PRISTAŠI IN URADNIKI ARETIRANI. — Z DOBIČKI PONAREJEVALSKE AFERE JE REŽIM PRIPRAVLJAL VOJSKO. — FRANCIJA NI ZADOVOLJNA Z ZAKLJUČKOM PREISKAVE IN PONOVNO INTERVENIRA. — MALA ANTANTA BO ZAHTEVALA ODSTOP HORTHYJA.

Dunaj, 15. jan. (Izv.) Francoski poslanik je včeraj ponovno interveniral pri ministrskem predsedniku Bethlenu in mu predložil nov dokazilni material. Navedel je imena mnogih novih osumljencev, ki v dosednji preiskavi še niso prišli v poštev. Na podlagi izpovedi ponovno zaslišanega tajnika Raba je policija ponovno preiskala Windischgrätzovo palačo in v nekem skrivališču našla nove dokumente. Med drugim so v teh aktih popolni načrti za državni udar in proglašitev nadvojvode Albrehta za kralja. Našli so popolno listo ministrov, ki naj po izpremembi režima prevzamejo oblast. Med ministrskimi kandidati je tudi več imen voditeljev legitimistov. Pripravljena pa je bila še druga lista, ki nosi opazko, da pride v poštev za slučaj, da bi legitimisti ne hoteli sodelovati v vladi pod Albrehtom. Mestni poveljnik Marinovich je imel daljši razgovor z ministrskim predsednikom, nakar je poklical k sebi vse uradniške kriminalnega oddelka policije. Zveza »braničeljev madjarske rase« (fašisti) je za zvečer vpoklicala poveljnike vseh svojih oddelkov. Med osebami, ki so ponovno kompromitirane, so najbližji prijatelji Horthyjevi; med njimi odjutan Magashazy, načelnik kabinetne pisarne Rihard Bartha, poslanec Gömböš in dr. Gyulay. Ob 11. dopoldne je poklical ministrski predsednik k sebi ministra za notranje zadeve Rakovskyja, višja državna pravdnika Sztrache in Timko in mestnega poveljnika Marinovicha.

Berlin, 15. jan. (Izv.) »Welt am Montag« piše, da je inozemstvo popolnoma nečisto poučeno o dogodkih na Madjarskem. V guzni

aferi so sodelovali i legitimisti i takozvani »zaščitniki madjarske rase« i vsi ostali njihovi pomagači s Horthyjem vred. Vsi legitimisti in tudi sam Bethlen so bili poučeni o falzifikatorski akciji, ki so jo vsi zamolčali in jo odobraval. Vse te ogromne mase denarja so bile predvsem namenjene za vzdrževanje tajnih vojaških organizacij, ker Madjarska po mednarodnih dogovorih ne sme imeti prekoštevne vojaške moči. Sedanji madjarski režim pa vzdržuje veliko tajno armado. Kader teh vojaško organiziranih trup so pa ravno navedene organizacije. Madjarska lahko danes v teku 8 dni postavi 450.000 mož pod orožje. Ponarejanje denarja je v bistvu samo priprava na bodočo vojno.

Zagreb, 15. jan. (Izv.) Policija je dobila nadaljne podatke na podlagi katerih je ugotovila, da je bila Madjarska poklicna falzifikatorica vseh naših vrednotnic. Madjari so falzificirali koleke s katerimi so bili kolkovani po prevratu bankovci avstrijske republike in tako so importirali tako ponarejeni avstrijski denar v našo državo. Madjari so ponarejali naše obveznice vojne škode. To je bilo že pri tedanji preiskavi ugotovljeno in našle so se tudi osebe, ki so to delale, neki Kalderson in Alkalaja, toda madjarske oblasti jih niso hotele izročiti. Že tedaj je bila madjarska vlada oz. vsaj njeni vplivni člani v zvezi s ponarejevalci, zato jih je ščitila.

Pariz, 15. jan. (Izv.) Iz Budimpešte poročajo, da je zasebni tajnik Horthyjev Bartha priznal, da je bil o falzifikatorskem podvzetju poučen in da je na prošnjo načelnika poli-

cije skril v svojem stanovanju kovček napolnjen s ponarejenimi franki.

Budimpešta, 14. jan. (Izv.) Ministrski predsednik je poklical k sebi načelnika parlamentarnih klubov in jih pregovarjal, naj bi napravili dogovor glede razprave o ponarejevalski aferi v skupščini. Ministrski predsednik je svaril in prosil opozicijo, naj v tem vprašanju mirno nastopa, ker bi vsaka pre nagljenost zelo škodovala državi.

Pariz, 15. jan. (Izv.) »Petit Parisien« javlja, da se Francija in države male antante dogovarjajo o skupnem nastopu proti Madjarski v vprašanju falzificiranja novčanic ter držav. Mala antanta hoče zahtevati, da državni predsednik Horthy odstopi od svojega mesta. Horthyja smatrajo za protektorja sovražnih akcij proti državam male antante in inspiratorja raznih madjarskih irredentističnih podvzetij.

Dunaj, 15. jan. (Izv.) Bivši minister grof Teleky si je oskrbel diplomatski potni list in odpoval. Smatra se, da je grof Teleky pobegnil pred policijo, ker je prizadet v falzifikatorski aferi. Beg je omogočila madjarska vlada.

Budimpešta, 15. jan. (Izv.) Danes sta bila v zadevi ponarejanja frankov zaslišana vojni škof Zadavec in Baros. Pričevanje g. Barosa je bilo posebno obtežljivo za Nadossyja in je prineslo v afero mnogo novih momentov. Po zaslišanju Barosovom sta bili aretirani še dve osebi.

Budimpešta, 15. jan. (Izv.) Danes je imel ministrski predsednik važne konference s pravosodnim ministrom, mestnim načelnikom Strahjem in namestnikom vojnega ministra, ki je odsoten. O posvetovanjih ni nobeden izmed udeležencev hotel dati nikakih pojasnil. Domneva pa se, da so razpravljali predvsem o ponarejevalski aferi. Kakor se doznava, se bo glavna razprava izvršila že februarja.

Haag, 15. jan. (Izv.) Na ladji »Patria« so danes aretirali moža, ki je imel seboj večje množine ponarejenih frankov. Bil je namenjen v nizozemske kolonije v Indiji.

Nova avstrijska vlada.

Dunaj 15. jan. (Izv.) Včeraj dopoldne je bila pod predsedstvom zveznega kancierja de. Rameka seja ministrskega sveta. Dr. Ramek je v nagovoru povdaril, da je večina zveznega parlamenta svoj čas poverila sedanjo vlado z izvedbo ženevskega programa. To svojo nalogo je vlada dovršila. Da vlada omogoči parlamentu popolnoma svobodno odločitev glede nadaljnje politične orientacije, je sklenil ministrski svet na kancierjev predlog, da predloži zveznemu predsedniku prošnjo za razrešitev od vladnih poslov. Posamezni ministri bodo do sestave nove vlade vodili svoje resore.

Dunaj, 15. jan. (Izv.) Designirani minister za poljedelstvo Andreas Thaler je dopotoval na Dunaj. Volitev nove vlade, zaprisega in izjava vlade v zbornici bo sledila takoj.

Dunaj, 15. jan. (Izv.) Izjava nove vlade ne bo vsebovala nobenih načelnih smernic. Vlada se je omejila na to, da precizira stališče k vsem nujnim dnevnim vprašanjem in naznači v glavnih potezah večje odločbe in predloge, ki jih bo predložila zbornici. Kancier ne želi dajati nikakih izjav za daljšo dobo, ampak si pustiti čisto proste roke.

Vsekako bo vlada morala urediti vprašanje državnih nastavlencev in njihovih prejemkov. Vsenemška stranka zahteva reformo zakona o stanovanjih. Največje važnosti je pač vsekako rešitev gospodarske krize. Vlada je odločena z vsemi sredstvi preprečiti vsako socializacijo po receptu socialno demokratske stranke, kakor jo je izvajala v prvem letu republike in ki je toliko škodovala.

Dunaj, 15. jan. (Izv.) Vse časopise piše zelo simpatično o odstopivšem ministru dr. Ahrerju. Kot finančni minister je kot redkokdo znal izogniti se vsake obsovaženosti in težko je najti finančnega ministra, ki bi užival toliko priljubljenost, kakršne je bil deležen dr. Ahrer. Simpatije volivstva mu je prineslo njegovo vedno prizadevanje za znižanje davčnih bremen. V budgetu se mu je kljub veliki krizi, v kateri tava Avstrija, posrečilo doseči preostanek 1000 milijard.

Dunaj, 15. jan. (Izv.) Parlament je danes na dopoldenski seji izvolil novo zvezno vlado. Nova vlada je sestavljena z 80 glasovi kršč. socialcev in nemških nacionalcev proti 53 glasovom socialistnih demokratov. Sestavo nove vlade smo objavili že včeraj.

Kraljevski par pride v Zagreb.

Zagreb, 15. jan. (Izv.) 4. februarja se bo vršil v Zagrebu elitni akademski ples, kateremu je protektor kralj Aleksander. Pri tej priliki pride kraljevski par v Zagreb in se bo udeležil plesa in Strossmayerjeve proslave.

Drobne vesti.

Sušak, 15. jan. (Izv.) Po vesteh iz Belgrada bo prestolonaslednik Peter ponovno prišel v Primorje in se bo nastanil v Selcih.

Belgrad, 15. jan. (Izv.) V kratkem bi se mela otvoriti v Bukarešti jugoslovanska šola. Rumunska vlada bo v kratkem odobrila odprtitev te šole.

Belgrad, 15. jan. (Izv.) Današnja »Politika« in »Vreme« priobčujeta poročilo o seji načelstva SLS v Ljubljani. »Vreme« prinaša »Slovenec« članek od srede o razmerju Vatikana do naše države.

PONAREJEVALCI DINARJEV.

Zagreb, 15. jan. (Izv.) Po vesteh iz Berlina je bil v Duisburgu aretiran nek brezposeln delavec, ker je osumljen, da se je udeležil ponarejanja 1000 dinarskih bankovcev. Pri zaslišanju je izjavil, da je bil res udeležen pri pripravi in izdelovanju ponarejenih jugoslovanskih bankovcev in kolkov. Radi udeležbe pri isti aferi je duisburška policija aretirala tvorničarja tobaka Buholda.

Zagreb, 15. jan. (Izv.) Tekom današnjega dne niso prišli glede afeze s ponarejenimi 1000 dinarskimi bankovci nobeni novi momenti na dan. V kolikor smo poučeni, se bosta Lazić in Bogdanović jutri ali pojutrišnjem vrnila iz Berlina, ker sta svoji misiji dovršila. Bogdanović bo najbrž odšel v Milan v isti zadevi.

PORTUGALSKA PONAREJEVALSKA GOLJUFIJA.

Pariz, 15. jan. (Izv.) Po dolgotrajni preiskavi je ugotovljeno, da pravzaprav ne gre za pravo ponarejanje portugalskih novčanic, ampak so le ravnotežje banke Ancona emitirali večje število bankovcev kakor pa so bili upravičeni. Naročali so večje število novčanic, kot jim je bilo naročeno. Tako je tiskanih bankovcev za 400 milijonov skudov preveč. Angleškim tiskarnam, ki tiskajo portugalski denar, ni bilo znano, da gre za kako poverbo. Ponarejevalci so dirigirali vse nadštevne novčance v inozemstvo. Največ so jih razpečali v Nizozemski. V Rotterdamu so dobili več kovčkov teh bankovcev. Tam je aretiran glavni razpečevalec Maraut, v Lisabonu so zaprli glavnega ravnatelja Ancona Simonsa in njegove štiri ravnatelje.

Briand zahteva zaupnico

Pariz, 15. jan. (Izv.) Vse tukajšnje časopise poudarja, da je ministrski predsednik Briand odločen zagovarjati predloge finančnega ministra Doumerja in hoče izvajati boj za finančni predlog vlade do konca. Zato bo zahteval zaupnico vladi in stavil na kocko vprašanje obstoja svojega kabineta. Briand računa na veliko število desničarskih glasov. Odločitev je pri radikalih, ki se še niso izjavili. Briand utegne dobiti malo večino, če se bodo radikalni vsaj vzdržali glasovanja. Komunisti in socialisti bodo glasovali proti.

K sestavi nove vlade v Nemčiji.

Berlin, 15. jan. (Izv.) Med vsemi strankami, ki so se zavzemale za setavo široke koalicije je napram sestavi dr. Luthrove vlade sredine centrum najbolj rezerviran. »Germania« piše, da smatra centrum nameravano rešitev vladne krize za nezadostno. Nikakor neče »Centrum« sedaj brez nadaljnjega podpirati vlade, ki jo forsirajo stranke, ki so cele tedne delale proti široki koaliciji.

Obisk poljskih parlamentarcev v Moskvi.

Moskva, 15. jan. (Izv.) Odposlanec poljskega »Sejma« je sprejel komisar za zunanje zadeve Čičerin. Parlamentarci so imeli s Čičerinom daljši razgovor, nato so pa obiskali Džerdžinskoga, ki jih je informiral o stanju sovjetske industrije in razložil svoje načrte o gospodarskem zblizanju Sovjetske unije in Poljske.

Obnova poljskega gospodarstva.

Na konf. načelnikov večinskih strank je ministrski predsednik Skrzynski poudarjal, da je bila vsa dosedanja gospodarska in finančna politika neenotna in brez sistema. Izmenoma se je omahovalo med inflacijo in utrditvijo valute, med liberalnim in protekcionističnim gospodarstvom med visokimi in nizkimi železniškimi in carinskimi tarifi. Skrzynski je predlagal, da se sklice konference inozemskih in domačih finančnikov in ekonomistov, da ustvarijo enoten načrt za obnovo poljskega gospodarstva. Vsi šefi parlamentarnih grup večine so predlog toplo pozdravljali.

ANGLEŠKO-ITALIJANSKA POLITIKA NA BLIŽNJEM VZHODU.

Rim, 15. jan. Oficijozna Rimska agencija prinaša demanti glede vesti, da se je med Anglijo in Italijo v zadnjem času sklenil dogovor, tiče se skupnih političnih ciljev obeh

držav na bližnjem vzhodu. Agencija je pooblašena izjaviti, da so vse te vesti popolnoma neosnovane.

FASISTOVSKI ZAKON PROTI ŠPEKULANTOM.

Rim, 15. jan. Fašistovski listi napovedujejo zakonski načrt, ki bo naperjen proti špekulantom. »Popolo d'Italia« piše, da hoče fašizem brezobzirno izključiti iz gospodarskega življenja vse parasite, ki žive zgolj od špekulacije z delnicami, to je s tujimi žulji, ne da bi se sami kakorkoli udeleževali produktivnega dela.

PACIFISTIČNO PREDAVANJE V PARIZU.

Pariz, 15. jan. (Izv.) Včeraj popoldne je ga. Rother, urednica časopisa za moderno vzgojeslovje predavala v Parizu na povabilo zveze francoskih učiteljev in učiteljic o temi: Moralna podlaga za prekinjenje francosko-nemškega nasprotstva. Predavanja se je udeležilo več nepoklicancev, ki so začeli metati v dvorani pline, ki povzročajo solzenje. Policija je aretirala nekaj dijakov in dijakinj.

Volitve v Delavsko zbornico.

Poučujte!

Zaupniki! Prihajajo glasovi, da mnogi volivci in volivke ne vedo, kaj storiti. Poučujte in opozarjajte zlasti na te-le stvari:

1. Kjer dela dvajset delavcev skupaj, dobe glasovnice v obrat.

2. Kdor je več kot 5 kilometrov od poslovalnice, prejme tudi v manjših delavnicah glasovnico v obrat.

3. Kdor pa je oddaljen 5 kilometrov ali manj od poslovalnice in ne dela v obratu, kjer je 20 delavcev, mora po glasovnico in kuverto sam osebno.

4. Vsak mora vzeti seboj, ko gre po kuverto in glasovnico kako dokazilo: poselsko knjižico, krstni list ali domovinski list.

5. Dobi pri poslovalnici kuverto, na katero je pritrjen oddajni list in uradno glasovnico. Poleg tega košček belega papirja.

6. Kaj naj potem stori volivec? Na oddajni list na kuverti naj se podpiše. V kuverto pa dene dvoje: uradno glasovnico in naš glasovalni list. Drugega nič! Beli prazni list papirja vrzite proč.

Na našem glasovalnem listu je natisnjeno: Glasujem za listo krščansko-socialnega delavstva, katere nositelj je Franc Terseglav, urednik v Ljubljani in katero je predložila Jugoslovanska strokovna zveza.

7. Glasovalne liste smo poslali na vse strani. Da ni treba delavcem pisati in da se izognemo sleparijam nasprotnikov, smo glasovalne liste natisnili. Vsak dobi tak list pri našem zaupniku.

8. Naj gre gotovo vsak na poslovalnico okrožnega urada, da dobi kuverto in glasovnico. To naj stori takoj.

9. Dopovedujte povsod, da ne da nihče kuverte in glasovnice iz rok nikomur razen našim zaupnikom. Kogar dobro ne poznate, mu ne dajte ničesar iz rok.

Poučujte, naj se ne dajo nikjer ustraševati od nasprotnikov. Nobena glasovnica ne sme v tuje roke. Vse glasovnice in kuverte izročite 2. febr. uradnemu volivnemu odboru naših zastopnikov. Zato vse do 2. febr. v naš volilni lokal, ki je v Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani, II. nadstropje!

Ljubljanski volivci!

Včerajšnji »Slovenec« je poročal iz Maribora, da tamkaj nameravajo nasprotniki voliti z glasovnicami, ki ne bodo dvignjene.

Ker ni dvoma, da se bo poizkušalo to od naših nasprotnikov tudi drugod, je velikanske važnosti, da gre gotovo vsak volivec po glasovnico na Okrožni urad za zavarovanje delavcev, Miklošičeva cesta, nasproti sodnije, čez dvorišče!

S seboj naj vzame poselsko ali delavsko knjižico ali domovinski ali krstni list.

Pazite torej, da nobena glasovnica ne ostane nedvignjena!

Tudi svoje vrste zvijača.

Iz kamniškega okraja nam poročajo, da so v nekatere obrate dostavili uradni poslovalnice manjše število kuvert in glasovnic, kakor je vpisanih delavcev. Prosimo krajevni volivni odbor in njegovega predsednika g. glavarja Ogrina, da takoj napravi red in ukaže napako popraviti! — Javite nam od povsod nemudoma vse volivne zvijače nasprotnikov.

Nedovoljena agitacija.

Zgodila sta se ta dva slučaja, ki osvetljujejo način volivne borbe za Delavsko zbornico od strani socialnih demokratov:

V novomeški poslovalnici je uslužbenec nek uradnik Alojzij Marinič. Ta je v uradnem prostoru bol. blagajne med uradnimi urami osebami, ki so prišle, da dvignejo glasovnice, ponujal in dal glasovalne liste, ki jih je priredila soc. demokratska stranka. Nekaj volivcev je bilo na ta način preslepljenih in so res nevede volili socialne demokrate. Priče na razpolago.

V Ljubljani je prišel včeraj delavec po glasovnico. Ko jo dobi, mu uradnik reče: Sedaj pa nesite v Selenburgovo ulico. (Tam je prostor socialnodemokratske strokovne komisije.) Torej spet agitacija v uradnem prostoru.

PREDLOG ANGLEŠKEGA DELAVSTVA ZA PODRŽAVLJENJE PREMOGOVNIKOV.

London, 15. jan. (Izv.) Organizacije angleških rudarjev so danes predložile načrt o poddržavljenju premogokopov, električnih naprav. Vodstvo tako poddržavljene industrije naj prevzame predsedstvo šestih strokovnjakov. Odškodnina sedanjim lastnikom teh podjetij naj se izplača z državnimi zadolžnicami v višini sedanje tržne vrednosti podjetij. Razprodajo premoaga naj prevzamejo komunalne edinice.

RADIOZVEZA DUNAJ — BARCELONA.

Dunaj, 15. jan. (Izv.) Danes dopoldan so avstrijski trgovinski minister, poštni minister in španski poslanik slovesno otvorili radio-telefonsko zvezo Dunaja z Barcelono.

ZAMRZNJENE LADJE.

Berlin, 15. jan. (Izv.) Finski letalci so tudi danes odšli na Finski zaliv in spustili proviant zamrznjenim ladjam.

bližnje ljubljanske okolice kakor z Viča, Barja, Rudnika, Dobrunj, Štepanje vasi in Mcet.

Tudi pri drugih poslovalnicah izven Ljubljane bodo izdajali kuverte in glasovnice ob nedeljah.

Prošnja na predsednika krajevnega volivnega odbora za Ljubljano. Na dvorišču posloja okrožnega urada, kjer se izdajajo glasovnice, nadlegujejo ljudi demokratski in socialistični agitatorji in skušajo od njih dobiti glasovnice. Prosimo g. predsednika, naj napravi red.

Zveza industrijcev proti gospodarski politiki vlade

Zveza industrijcev v Ljubljani je na svoji izredni glavni skupščini dne 15. januarja 1926 ob soglasnem pritrjevanju predstavnikov najvažnejših gospodarskih organizacij iz Slovenije in Hrvatsko-Slavonske sklenila podati napram industrijski politiki, ki se uveljavlja v naši državi, to

izjavo:

1. Naša davčna bremena presegajo znosno mero in rušijo temelje našega gospodarstva. Osobito je preobremenitev Slovenije z direktnimi davki notorična. Zakon o taksah je nujno potreben smotrene revizije. Ponavljamo zahteve, ki so jih slovenske gospodarske organizacije priglasile glede davčnih zakonov na skupnem zborovanju dne 23. oktobra 1925 in glede Zakona o taksah na zborovanju dne 20. decembra 1925. Ponavljamo zlasti zahtevo, da se davčni zakoni izenačijo in da se davčna bremena enakomerno porazdelijo na vso državo. Pozivljemo kraljevo vladu in naročno skupščino, da uvažujeta naše upravičene predloge ter jih udeleži.

2. Dočim znači nova železniška tovarna tarifa v splošnem koristen napredek, so nam nove previsoke pristojbine na ležarini in stojni in zlasti nove pristojbine za industrijske trole po nepotrebnem prizadele občutno škodo. Zahtevamo, da se te pristojbine revidirajo in da se primerno znižajo.

Nemudoma se morajo urediti železniške tarife preko Ljubljane in Zagreba na Sušak, tako da bo ta naša luka v istini služila naravnemu zaledju. To zahtevamo stavljamo v našem interesu, pa tudi v življenjskem interesu hrvatskega Primorja, mesta Sušaka in otokov. V istem cilju naj se pospeši zgraditev železniških prog iz Kočevja in Črnomlja na železnico Zagreb—Sušak, da se tako ustvari neposredna zveza Slovenije z morjem.

Za vzdrževanje cest in mostov v Sloveniji niso v državnem proračunu predvidena potrebna sredstva. Mi pozivljemo kraljevo vladu in naročno skupščino, da prepreči propadanje naših cestnih naprav in da v ta namen določi primerne proračunske postavke. Osobito zahtevamo, da se našim okrajem plačajo dolgovane vsote, kakor tudi da se naše deželne doklade uporabijo v namene, v katere se po zakonu pobirajo.

3. Odločno protestiramo proti temu, da se velike državne dobave oddajajo v inozemstvo navzlic temu, da bi se moglo izvršiti v domačih tvornicah. V interesu tudi našega delavstva, ki mu preti brezposelnost, zahtevamo, da daje državna uprava domačim izdelkom prednost pred tujimi. Pri primerjanju ponudnih cen naj se uvažujejo vse okolnosti, ki vplivajo na produkcijske in prevozne stroške.

4. Odločno svarimo pred carinsko politiko, ki meri na demontiranje industrije v Sloveniji. Mi zahtevamo, da se dovoli carine prosti uvoz vseh sirovin, poluizdelkov in industrijskih ter obrtniških potrebščin, ki se v tuzemstvu ne pridobivajo in izdelujejo. Osobito zahtevamo carine prosti uvoz antracita in koks ter starega železa. Imenom slovenske industrije, ki tvori bistveno postavko v našem narodnogospodarskem organizmu, protestiramo najodločneje proti pogrešenim in državnemu ugodu kvanim tendencam, ki se izražajo v knjigi »Naša industrija i zanati«, izdani po Ministrstvu trgovine in industrije in ki propagirajo demontiranje naše stare železne industrije, pa tudi drugih naših tvornic ter njih prenos v notranjost države. Slovenija je v agrarnem pogledu pasivna dežela in ne more živeti brez intenzivne industrijske in obrtne produkcije. Zato so take tendence naperjene proti življenjskim interesom naroda v Sloveniji. Nikomur ne priznavamo, da more naše potrebe bolje poznati nego mi sami, nikomur ne moremo dovoliti, da nam krati pravico do dela in nam jemlje možnost eksistence. V interesu vsega prebivalstva Slovenije, pa tudi v interesu ugleda in moči naše narodne države zahtevamo, da vodi naša država industrijsko politiko, ki je v skladu z načeli zdravega gospodarstva. Zahtevamo za našo deželo enakopravnost z ostalimi deli kraljevine, za nas Slovence enakopravnost s Hrvati in Srbi. Pozivljemo kraljevo vladu in narodno skupščino, da resno uvažujeta te naše zahteve in da obvarujeta našo deželo in vso državo pred nevarnimi eksperimenti.

Nujno pozivljemo in prosimo vse naše gospe narodne poslance, da uvažujejo resnost naših protestov in upravičenost naših zahtev ter da jih odločno zastopajo tako v narodni skupščini kakor napram kraljevi vlad. Ponovno svarimo pred nedoglednimi posledicami kvarne in opasne industrijske politike, pod katero danes trpimo.

Neodvisni pa tako!

Že včeraj smo poročali, kako samostojni demokratje delajo »neodvisne« delavce. Sporočajo nam pa vedno nove slučaje, kako se gotovi delodajalci (hvala Bogu, da ne mnogi) izpostavljajo za samostojne demokrate. Odvisnost te liste od delodajalcev je torej več kot dokazana. Delavec, ki bo volil to listo, bo volil za stranko, ki je organizirala protidelavske strahovalne čete, bo volil za koristi delodajalcev, bo pomogel tistim, ki so ob vsaki priliki grozili delavstvu in zastopajo interese vlekapitala. Mnogi so te dni s solzami v očeh in z žalostjo radi ljubelega kruha oddali glasovnice in kuverte izsiljevalcem iz samostojno-demokratskega tabora. Vse naše zaupnike pa ponovno prosimo, da nam naznanijo ona podjetja, ki so izsilila na brutalen način kuverte in glasovnice za samostojne demokrate.

Lonec očita piskru, da je črn.

Gospodje pri »Jutru« piše oproti svojim zaveznikom socialnim demokratom in jim očita, da so napravili tak volivni red, ki je preračunan na to, da delavce socialni demokratje lahko mučijo. Res je, kot smo že večkrat poudarili, volivni red za Delavsko zbornico, katerega so naredili socialni demokratje, vzor, kako je treba delavcu otežiti, da se ne bi mogel v potrebni in popolni meri poslužiti volivne pravice. Res je pa tudi, da je imenoval vodstvo Delavske zbornice, ki je za nazadnjaški volivni red in volivni mehanizem, ki svobodo volitev tako zelo otežuje, bivši samostojno-demokratski režim. Kdo je torej kriv tega nedemokratskega načina volitev? Ali ne tudi samostojno-demokratska stranka? Čemu se torej »Jutro« hinavsko jezi na druge?

Pogum!

Nasprotni agitatorji se poslužujejo vseh mogočih sredstev, da bi delavce in delavke prisilili, da kuverte in glasovnice dajo njim. Pretijo in grozijo. Delavci, delavke, vedite, da so vse grožnje čisto prazne. Če svobodno glasujete po svojem prepričanju, se poslužujete le svoje po zakonu vam dane pravice! Zato naj se ne da nobeden ustrašiti od praznih strahov. Vs do zadnjega z odločnostjo v boj za zmago liste krščansko-socialnega delavstva!

Pozor!

Ljubljanske delavce in one iz bližnje okolice opozarjamo, da se bodo dobivale kuverte in glasovnice pri poslovalnici Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Miklošičevi cesti kakor vsak dan, tudi v nedeljo od 8 do 12 dopoldne in od 3 do 8 popoldne oziroma zvečer. Opozarjamo na to zlasti delavstvo iz

Dnevne novice

★ Radi velikega neurja in snežnih zame-
tov je bila tekoma včerajšnjega dne telefonska
proga iz Belgrada pokvarjena in nismo mogli
dobiati nobenih poročil o današnjih političnih
dogodkih ter o sejah fin. odbora.

★ Nujno prosimo. Ker je volivni boj na
višku in volivni red tako izumetničen, naj-
vpludneje prosimo, naj vsak prebere točno na-
vodila iz rubrike »Delavska zbornica« in pouči
potem druge. Razlagajte, vzpodbujajte, agi-
tirajte!

★ Umrl je snoči v Domžalah po dolgi,
mučni bolezni tovarnar g. Franc Cerar. Po-
kojnik je bil daleč naokoli znan in spoštovan.
Iz skromnih početkov si je z izredno pridnostjo
in vztrajnostjo ustanovil slavnikaško
podjetje, ki slovi ne samo v naši državi, ne-
go tudi izven njenih mej. Posebno velike za-
sluge si je pridobil za šolstvo. Bil je dolgo
vrsto let predsednik krajnega šolskega sveta
v Domžalah. Za šolo je skrbel kot pravi oče
za svojo družino, in to ni čudno, saj je bilo
splošno znano, kako zelo je ljubil nedolžno
mladino. Velike zasluge ima tudi za ustano-
vitev samostojne domžalske župnije. Bil je
dolgo vrsto let občinski odbornik in v najtež-
jih časih po prevratu tudi gerent domžalske
občine. Pokojnik je bil nad vse skrben dru-
žinski oče in odločen katoličan. V političnem
oziru je bil zvest in delaven pristaš SLS, član
njene vodstva in odbornik županske zveze.
S pokojnikom so izgubili Domžalci moža, ka-
teremu bodo težko našli namestnika. Zato ga
bodo vsi brez izjeme ohranili v najboljšem
spominu. Pogreb bo v nedeljo dne 17. t. m.
ob 4 popoldne na farno pokopališče v Dom-
žalah.

★ Jutrišnji »Ilustrirani Slovenec« prinese
vrsto prekrasnih posnetkov naših planin in
zimskega sporta, ki bodo zbudili zanimanje
vseh ljubiteljev narave in sporta. Glede na
veliko pozornost za volitve v Delavsko zbor-
nico, bosta gotovo jako zanimali tudi izborni
uspehi karikaturni, nanašajoči se na te volitve.

★ Promoviral bo danes na ljubljanski uni-
verzi za doktorja prava, g. Alojzij Čampa,
avskultant pri okrožnem sodišču v Mariboru
in starešina »Zarje«. Iskreno čestitamo!

★ Kraljevo novoletno darilo. N. Vel. kralj
Aleksander je daroval za novo leto staršem
siromašnih dijakov in šolarjev skupno 36.000
dinarjev. Darilo so razdelili upravitelji osnov-
nih šol roditeljem siromašnih in marljivih učen-
cev v prisotnosti učiteljev in učencev. Nagrado
je dobilo 120 družin, vsaka po 300 Din.

★ Dijaška loterija. Vse razprodajalce
grečk DPD, kakor tudi tiste, ki smo jim po-
slali srečke v nakup, vpludno prosimo, da
pošljejo denar in nerazprodane srečke zanes-
ljivo do 24. t. m. odboru v Ljubljano.
Srečk, ki bi na ovojno nosile poznejši poštni
datum kot 24. jan., ne smemo namreč več
sprejeti in bi se smatrale za kupljene od ti-
stege, ki bi jih prepoznal. Srečke, ki do
25. t. m. ne bodo plačane (poštni pečat na po-
ložnici vsaj 25. jan.), ne bodo veljavne in
nanje odpadlih dobitkov ne bomo izročili. Iz-
jema so te tiste, ki bi bile zato prepoznane od-
poslane od odbora DPD, ki bo izvrševal pisa-
mena naročila še do 24. t. m. do 12. ure do-
polodne. — Odbor DPD.

★ Cvetlice v zim. Iz Dobovca pod Ku-
mom smo prejeli: Po Kumskem gričevju se že
dalj časa razcveta tehol in resa. A na dan
pred Sv. tremi kralji so na vrtu g. župnika
vzcvetele celo pomladanske vijolice, ki prav
prijetno vonjajo. Tudi je bilo že mnogo mar-
jetic in trobentic. Seveda jih je zdaj uničil
novozapadli sneg. — Gdč. Cirila Jelenova je
našla v Zlatorog-milu zlatnik. Čestitamo!

★ Smrtna kosa. V Litiji je v četrtek 14.
januarja po daljši mučni živčni bolezni umrl

g. Ivan Demšar, davčni nadupravitelj v p.
star 57 let. Z njim lega v grob eden uradnikov
stare garde, kateri je bil urad in njih služba
prvo. Njegova vestnost in natančnost v službi
je bila znana daleč na okoli. Pri čezmernem
delu v davčnem uradu si je nakopal živčno
bolezni, kateri je sedaj, komaj po polletnem
uživanju pokoja, podlegel. Deloval je v Litiji
četrto stoletja, pred vojno je bil več let ob-
činski odbornik, skozi dolga leta glavna opora
litjskega planinskega društva, pred vojno je
rad zahajal v družbo, kjer je bil dober družab-
nik, po prevratu se pa ni mogel popolnoma
živjeti v nove razmere. Napram strankam je
bil kot finančni uradnik vedno vpluden ter
strankam povsod šel na roko. On je bil eden
izmed tistih finančnih uradnikov, ki je uvidel
in obsojal brezglavo in pogubonosno finančno
politiko izžemanja, vsled česar si je tudi na-
kopal v poslednjih letih nenaklonjenost svojih
predstojnikov v Ljubljani. Ljudstvu v litjskem
okraju je pomagal, kjer je le mogel ter saj
malo omilil ostrino davčnega pritiska. Bil je
globoko veren mož katoliškega prepričanja.
Pogreb se vrši v soboto popoldne na litjsko
pokopališče.

★ Za društva in ustanove. Ministrstvo fi-
nanc, generalna direkcija neposrednih davkov,
je odredilo, da morajo vsa društva in ustanove,
ki so po točki 5 člena 5 zakona o takсах
oproščena plačila takse, navediti štampiljko z
besedilom: »Oproščeno samo od plačila takse
iz tar. post. 1 z odlokom gospoda ministra fi-
nanc z dne št.« in da morajo na
vsako vlogo pritisniti to štampiljko in jo iz-
polniti z datumom in številko cprostilnega od-
loka. Vloge kakršnekolikoli vrste, ki ne bodo po
predpisih taksirane ali opremljene z navedeno
izpolnjeno štampiljko, se ne bodo upoštevale.
Vse druge takse, za katere ne velja opro-
stitev, je treba seveda plačati. — Veliki župan:
Dr. Baltič l. r.

★ Prizadetim trajikantom ribniškega sod.
okrajal G. Henrik Hönigmann, založnik glavne
tobač. zaloge v Ribnici nas prosí, da objavimo
sledede: Ni res, da je bila in je glavna tobačna
zaloge v Ribnici odprta od 1—4 popoldne,
ampak je in je bila dnevno odprta od 8 dalje.
Istotako je poslovala glavna zaloga že od 1.
jan. 1926 dalje, dasiravno je bila dolžna poslo-
vati šele od 5. januarja dalje.

★ Smrtna nesreča v planinah! V Solčavi
se je dne 10. t. m. ob 11 dopoldne po dalj
gore, tako imenovano »Gmajno« (1500 m) z
nevarnimi prepadi, domačin, 17 letni Rudolf
Polčnik. Napotil se je, da pregleda nastavl-
ljene pasti za kune. Šel je sam in brez drez.
Prišel je približno ob 13. uri na vrh »Gmajne«
na kamenito drčo, se opotekel ter letel po
kamenju. Pri tem se je ranil na križu do kosti.
Ustavil se je sredi drče ter se privlekel do
bližnjega drevesa, tam sedel in čakal pomoči
in svoje žalostne usode. Proti večeru je pričelo
snežiti, mraz je postal hujši in v temni noči,
sam v visoki planini, je brez tolažbe in pomoči
zdihnil, zmrznil. Nesrečna usoda mladeža in
pridnega fanta žalosti njegove starše in celo
župnijo. — Ne morejo se turisti in lovci dovolj
opozoriti, da se pri izletih v planine ozirajo
na čas, vreme, družbo in primerno pripravo za
pot. Vsaka najmanjša brezbrižnost se hudo
maščuje in prinese mesto užitka nesrečo.

★ Iz poštne službe. Premeščeni sta poštni
in brzojavni uradnici: Marija Gostič iz Ljub-
ljane 1 v Poljane nad Škofjo Loko in Lucija
Cuđerman iz Št. Vida nad Ljubljano v Ljub-
ljano 1; Marija Šraj v Lescah je upokojena.

★ V blaznosti ustrelil ženo in sebe. Luka
Popović v Podlugu v Hercegovini je že dalj
časa kazal znake umobolnosti. Ker ni bil ne-
varen, ga niso odvedli v bolnico. Toda naen-
krat je dobil težak napad, da je popolnoma

zblaznel. Z dvema streloma je ubil svojo ženo
Milico, ki je bila na mestu mrtva, in takoj
nato še sebe.

★ Volkovi. V Vojnu pri Mostaru je krdele
volkov napadlo ovčjo stajo. Volkovi so raz-
trgali 10 ovac. To je posledica policijskih od-
redb, vsled katerih so kmetje morali oddati
vse orožje.

★ Pijan svatovski drug. Ženin Pera Savič
v Višnjevu v Hercegovini je poslal svate po
nevesto. Ko so se vračali na ženinov dom,
je pijani svatovski drug Nikola začel streljati
z revolverjem in bil pri tem tako neroden,
da je težko ranil nevesto in ubil enega konja.

★ Pobegli tihoapeč. Ivana Golija iz Zlo-
ganj pr Škocjanu, ki je bil že štirikrat zasačen
kot tihoapeč pri prekoračenju avstrijske meje,
so prijeli zopet v Mariboru. Ko so ga po pre-
stani kazni hoteli poslati po odgonu v domačo
občino, je mož zopet pobegnil brčkone nazaj
v Avstrijo, kjer ima gotovo dosti tovarišev
sotihotapečev.

Ljubljana

Somišljenike nujno prosimo, naj opo-
zarjajo delavce in delavke, da gredo po ku-
verte in glasovnice. Iz današnjih pozivov pod
rubriko »Delavska zbornica« vidite, da jih
dobe tudi v nedeljo. Naj vsak pomaga, da se
vse zvijačnosti socialnih demokratov in vsa na-
silja Zerjavovcev izjalovijo.

○ Služba božja za akademike. 17. t. m. se
bo v Frančiškanski cerkvi zopet pričela služba
božja za akademike ob 11. uri.

○ Predavanje v Rokodelskem domu. V
ponedeljek, 18. t. m., bo imel v dvorani Roko-
delskega doma predavanje o obrtnem delav-
skem pravu pravni izvedenc. Vse postave in
odredbe, ki jih mora obrtnik — mojster ali
pomočnik — poznati, da napreduje v svoji
obrti, nam bo predavatelj raztolmačil v lepi
prikupni obliki. Vstop k predavanju je prost.
Pričetek točno ob 8. uri zvečer.

○ Sedemdesetletni rojstni dan praznuje
danes g. Anton Turk, knjigovezec in založnik
ljudskih knjig. Ant. Turk je rodom Ljubljan-
čan. Leta 1868 je stopil kot vajenec k knjigo-
vežkemu mojstru v poduk. L. 1873. je delal
kot pomočnik v Zagrebu, l. 1874. na Dunaju,
l. 1875. v Linu, l. 1876. v Pragi in l. 1877—80.
zopet v Zagrebu. Leta 1881 je postal samo-
stojen. Značilno je, da je skozi 45 let v enem
in istem lokalu in je imel 5 hišnih gospodarjev.

○ Umrl je včeraj zjutraj po kratki bole-
zni za pljučnico v 67. letu starosti g. Franc
Hribar. Rajni je nad 50 let nepretrgoma
deloval v »Narodni tiskarni«. 40 let je bil
metteur »Slov. Naroda«. Leta 1923. je stopil
v pokoj. Pokojnika je poznala skoroda vsa
Ljubljana. Bil je zlata duša, pošteni, kakršnih
je dandanes še malo. Pogreb bo v ne-
deljo ob 4 popoldne iz Starega trga št. 28 na
pokopališče k Sv. Križu.

○ Lokal za pošto Ljubljana 7 (Spodnja
Šiška). Poštna uprava je morala zaradi sodne
odpovedi izprazniti poštni lokal v Sp. Šiški in
pošto zapreti, ker ni imela drugega primer-
nega lokala na razpolago. Poštna uprava pa
želi to pošto čimprej zopet otvoriti in išče
tem potom primeren lokal, ki naj bi bil ob
glavni cesti in kolikor mogoče sredi Sp. Šiške.
Lokal mora biti suh, svetel, zadostno zavaro-
van proti vplomu in mora imeti okoli 50—60
kvadr. metrov prostornine. Uprava prosi hišne
posetnike, da naj predložijo čimprej najkasneje
pa do 31. t. m. svoje ponudbe na ravnateljstvo
pošte in telegrafa v Ljubljani.

○ Pripravljalni odbor za ustanovitev po-
družnice Zveze vojakov iz svetovne vojne v
Mostah, sklicuje v nedeljo 17. t. m. ob 10
dopolodne v gostilni pri Jancu, Novi Vodmat,
sestaneke za Selo, Vodmat in Zeleno jamo. Ker
je radi bližnjega ustanovnega obnega zbora ta
sestaneke zelo važen, se vsi bivši vojniki iz
svetovne vojne vpludno vabijo.

Zobje beli in čvrsti
usta sveža in lepa
to je uspeh zobne paste

PEBECO

Za nego kože:

„PEBECO-Cold-Cream“

○ Mestno drsališče pod Tivolijem je z da-
našnjim dnem zopet odprto.

○ Podstrešni tatovi. Mraz in sneg sta pri-
gnala kakor plitke in druge gozdne živali, tudi
razne postopake in nočevalce po Mestnem logu,
na Barju in Posavju v bližino mesta. Ti ljudje
prosiijo za prenočišča navadno po obmestnih
hlevih, kjer jih dobri ljudje tudi radi prenoče,
ker se jim smilijo. Toda to dobroto nekateri
teh pribežencev prav nevaležno poplačajo.
Zjutraj odidejo brez slovesa in za zahvalo še
kaj ukradejo. Tako se je pripetilo, da se je
splazil v podstrešje Keršetove hiše v Trnov-
skem pristanu neznan nočevalec, ki je ukra-
del drugo jutro hlapcu Vrankarju, ki je spal
skupno s tremi tovariši, zelenkasto suknjo, v
kateri je bilo nekaj denarja. Tat je moral biti
v podstrešju dobro znan, ker je tuju, posebno
ponoči, težko priti do ležišča.

○ Zatekla se je k oskrbniku Strubelnove
pristave na Cesti na Loko št. 5 psica volčje
pasme, siva in brez znamke.

Maribor

□ Delavci, pozor! Odkar so mariborski
socialisti potisnjeni v pozabljenje, hočejo,
kakor da so se učili le v šoli volilne PP vlade,
dobiti volivne glasove potom nepoštenih sred-
stev. Te dni je Delavska zbornica razposlala
glasovnice in v mariborskih podjetjih se je
oglasil uradnik z njimi. Socialisti in socialist-
ke so po navodilih svojega vodstva pritiskali
na delavce in delavke, naj jih takoj izpolnijo
in ne vzamejo s seboj. Vodstvo podjetij nas je
na to zlorabo opozorilo. Delavci, delavke! Ne
nasedajte socialistom! Glasovalne listke do-
bite tiskane od Jugoslov. strokovne zveze in
jih oddajate le našim zaupnikom.

□ Gibanje našega delavstva. Vodstvo na-
ših delavskih organizacij dela z vso vnemo.
Prometna zveza je sama izreklamirala preko
300 naših železničarjev, drugi so se sami.
Strokovna zveza je priredila več sestankov,
ki so bili dobro obiskani. Težko je sicer ne-
katerim iti po glasovnico, to je v obratih, kjer
ni zaposlenih 20 delavcev in morejo trpeti na
izgubi časa in zaslužka. Apeliramo pa na po-
žrtvovalnost in zavednost somišljenikov, ko
vodimo prvič volitve v vplevažno institucijo
— Delavsko zbornico!

□ Volivne zvijače socialistov. Maribor-
ske socialiste skomina po oblasti. Ko jih je
sedanji občinski svet krepko potisnil ob zid
in so pred svojimi pristajali mogli pokazati le
številne neumestne predloge in je torej pa-
dalo tudi zaupanje, so stali pred delavci praz-
nih rok. Pa pridejo volitve v delavsko zbor-
nico in gospodje hočejo priti do glasovnic, če
ne potom zaupanja, pa potom zvijač. V dneih,
ko se bje hud boj, ko stojimo neposredno
pred volitvami, se pri nas poslužujejo sred-
stev, kakor da so izšli iz šole PP režima. Te
dni se je zglasil uradnik delavske zbornice v
mariborskih podjetjih in svrhu dostavitve gla-

Polom »starokatolicizma« na Hrvatskem.

Zagreb, 14. januarja.

Proces, ki ga je bil naperil starokatoliški
»biskup« Don Marko Kalogjera proti uredni-
ku »Katoliškega lista«, msgr. Korenić, je
z bengalično lučjo razsvetlil tmno, v kateri
je predla svoje mreže skupina odpadlih du-
hovnikov. Gibanje, ki je pričelo poganjati
svoje klice v provinci Koprivnici, se je
izkazalo kot prava herezija. Od Koprivnice do
Utrehta je gonila utemeljitelje »hrvatske na-
rodne cerkve« zgolj sebičnost in mržnja na-
pram katoliški Cerkvi.

Namen teh vrstic ni, razpravljati o dog-
matičnih razlogih klavernega hrvatskega »raz-
kolništva«, opozoriti pa hočem na nekatere
politične momente, ki so v teku sodnijske
razprave splavali na površino. Tisti, ki so
vedno zatrjevali, da je šlo odpadlim duhovni-
kom res za nekatere reforme, ki naj bi povzdigi-
le versko moralo hrvatskega naroda, so se-
daj globoko razočarani. Treba je poznati hr-
vatskega človeka v svoji lahkovernosti, nai-
vnosti in navdušenju za razne novotarje. Če-
ški vzgled je našel na Hrvatskem precej od-
meva in tako so ponekod ljudje v velikem
številu prestopali iz katoliške Cerkve v tako
zvano hrvatsko narodno cerkev. Vseled fanatiz-
ma novopovzdigani vernikov, ki so po češkem
vzgledu kratkomalo »rekvirirali« zgradbe ka-
toliških cerkev, je bila država prisiljena po-

baviti se z vprašanjem tega gibanja in pose-
dica je bila, da država hrvatske narodne cer-
kve ni hotela priznati. V veliki tiski in za-
dregi so se nato zatekli v Utreht, stopili so
pod okrilje starokatoliške cerkve, misleč, da
bodo pod novo firmo lahko opravljali zapo-
četi posel. Glavni utemeljitelji tega gibanja
pa so bili: župnik Stjepan Zagorac, žup-
nik Cerovski, dr. Vidušić in med
drugimi tudi splitski kanonik in mestni žup-
nik Don Marko Kalogjera, sedanji prvi
škof hrvatskih starokatoličanov.

Ne bom ponavljal stvari, ki so jih bele-
žili sodnijski reporterji. Toda strašna in v
zgodovini veroizpovedanj naravnost edina je
resnica, da so v sodnijski dvorani razprav-
ljali o preteklosti starokatoliškega škofa šele
potem, ko je občinstvo zapustilo dvorano...
Sam Don Marko Kalogjera je priznal v toku
razprave, da je bil v korespondenčni zvezi s
prometni ministrom ter da je izposloval ne-
kemu mlademu duhovniku starokatoliške cer-
kve, ki ni maral iti več pod okrilje katoliške
Cerkve, službo pri zagrebški direkciji držav-
nih železnic. Kaj sledi iz tega?

Nepobitno je dejstvo, da so se poslužili
radikalizma v zasledovanju svojih velebrskih ci-
ljev hrvatskih »reformistov«, da bi na ta na-
čin zanesli v hrvatske kraje nezdravi Kultur-
kampf: prvi pogoj za ribarenje v kalnem. Ra-
dikali so računili, da jim bo njih namen uspel,
zato so dajali »starokatolikom« moralno in
materijalno podporo. To dejstvo je za pre-
sejo političnih razmer na Hrvatskem velikega

pomena. Zopet vidimo, kakih sredstev se je
posluževala belgrajska čaršija v svoji borbi
proti življenskim interesom hrvatskega na-
roda.

Stoična mirnost in vdanost, s katero je
zapustil oproščeni starček, msgr. Korenić,
sodniško dvorano, pa je dokaz, da uprav zlo-
činske spletke »mafije« niso bile v stanju
omajati zaupanja hrvatskega naroda v kato-
liško Cerkev. Mnogi so se že povrnili nazaj
v katolicizem, mnogo jih bo sledilo. Proces
Kalogjera-Korenić je zadal starokatolicizmu
na Hrvatskem smrtni udarec, na drugi strani
pa je sijajno rehabilitiral neomajno stališče
katoliške Cerkve. Reformisti so bili in osta-
nejo instrument protihrvatske politike, zato
jih bo hrvatski narod presojal odslej samo še
po delih. Začetek kot tak je bil skrajno žalo-
sten. Pranje starokatoliškega perila v dvorani
Sudbenega stola v Zagrebu je bilo senzacija,
v bistvu pa je bil to začetek moralne sanacije
med Hrvati. Vedno bolj se izkazuje, da je
katolicizem edina opora hrvatske narodne mi-
sli in edina zapreka, ki je šovinistična vele-
srbska politika ne more pregaziti. Verska ob-
nova na Hrvatskem je pričela v skoro nevi-
dnem obsegu, sedaj pa ji je razmah zagisuran
na celi črti. Ljudstvo je politično razočarano,
v socialnem in gospodarskem pogledu pa
vsled demagogije poklenih politikov, ki se še
niso otresli marksarskih metod in nazorov o
demokraciji, vedno bolj in bolj propada. Ka-
tolicizem je nade hrvatskega naroda v boljšo
bodočnost X.

Gilbert Keith Chesterton o katolicizmu.

Sloveči angleški pisatelj Chesterton, ki se
je vrnil h katolicizmu, izjavlja v svoji konver-
ziji sledeče:

»Predno sem postal ud katoliške cerkve,
so me ovirali različni nazori in bil sem za-
pleten v resne boje. Velik del anglikanske
cerkve se ima za angleški katolicizem. Sam
veruje, da hrani v sebi pravi značaj Kristu-
sove cerkve. Ravno zato mora vsak, ki hoče
postati katoličan, natančno premotriti to nazi-
ranje. To je pogosto zelo otežkočeno.

Po vsestranskem ukvarjanju s študijami
sem prišel do zaključka, da poteka vsa beda
in gorje, ki stiska Anglijo, iz kapitalizma,
industrializma, krivičnega bo-
gastva. Da propada družina, temu je naj-
globlji vzrok ta, da Anglija ne misli več ka-
toliško. Nazor, ki živi v anglikanskem svetu in
h kateremu sem se tudi jaz nagibal, je pa ta,
da je ostala Anglija vključ ali bolje rečeno po
reformaciji katoliška, to je da se ni ločila od
prave Kristusove cerkve. Jaz pa sem prišel do
zaključka, da je mnenje, da je Anglija kato-
liška, napačno. Radi tega je bilo nujno, da sem
prestopil k edino pravemu katolicizmu, ki ga
oznanja naš katoliška cerkev.

Pred svojo konverzijo sem imel precej
upogleda v katolicizem, in moj način preso-
janja stvari se je v bistvu le malo izpremenil.
Katolicizem nam daje trden nauk, ki ustvarja

sovnič. in glej gospode socialiste, kako so naučeni! Zahlevali so od delavcev in delavk, da takoj potrdijo sprejem glasovnic in iste zopet takoj vrnejo, tako da bi jih volivci ne smeli vzeti na svoj dom in hotejo na ta način speljati vodo na svoj socialnodemokratski mlin. Naši volivci in volivke: Pozor pred volivnimi sleparijami! Oddajte glasovnice samo našim zaupnikom! Volivni upravičenci, ki ne dobijo glasovnic v tovarni in ki stanujejo največ 5 km oddaljeni od poslovalnice okrožnega urada za zavarovanje delavcev, n. pr. v Mariboru in okolici, naj gredo takoj v poslovalnico po glasovnice! S seboj naj vzamejo osebno legitimacijo, n. pr. poselsko knjižico ali krstni list.

□ **Dr. Koroščevo predavanje** je bilo večeraj lepo obiskano, saj je bilo zanimanje zanj veliko. Kakor čujemo, bo ta tema o prihodu Jugoslavije itak obdelana v eni slovenskih revij.

□ **Duhovniške vesti.** Na mesto g. Urha Hafnerja, ki je imenovan za župnika v Tinje, pride kot provizor v Ojstrico g. Rudolf Kociper, do sedaj kaplan v Ponikvi ob južni železnici. Kot kaplan v Ljubičevu pa je prestavljen g. Frane Časl, do sedaj kaplan v Hočah.

□ **Osebnost.** Kakor doznavamo, prevzame mesto profesorja srbohrvaščine na gimnaziji za odlošili g. prof. Mazovcem g. prof. Ribarič.

□ **Koncert Glasbene Matice** je bil številno obiskan. Mesto obolelega opernega pevalca g. Betetta je pel »Mornarja« operni pevec g. Rumpelj. Prvi nastop g. Hladeka pri Glasbeni Matici v Mariboru je bil zanj in za Matico časten. Strokovno oceno priobčimo prihodnjice.

□ **Mučen slučaj na kolodvoru.** Včeraj so prinesli uslužbenci rešilnega oddelka po nalogu plošne bolnice na nosilnici iz kirurškega oddelka neko pacientko, doma iz Slov. Bistrice. Bolnica je, ko so spravljali na vlak, ki vozi iz Maribora proti Ljubljani ob 13.18, obupno kričala, da so potniki gledali in izstopali iz vagonov v strahu, kaj je. Ko se je doznalo, da za bolnico, ki naj bi se peljala v Ljubljano, ni nobenega spremljevalca, so spremljevalci in postajenačelnik zahtevali, da jo vzamejo nazaj in preskrbe spremljevalca. In tako je romala bolnica v obupnem kričanju zopet na nosilnico. Čudimo se postopanju, da se bolnico v skrajno kritičnem stanju spravi v vagon brez spremljevalca, in čudimo se, da ima rešilni oddelke take uslužbenke, ki na zahtevo, da jo spravijo nazaj, odvrnejo enostavno: »Wir verstehen kein Wort slowenisch!«

□ **Obremenitev župnih uradov.** Pisarije za pisarijami, zlasti v teh mesecih, ko morajo izpolnjevati župni uradi kolono za kolono raznih statistik o gibanju prebivalstva in dostavljati izvide poglavarstvu, magistratu, policiji itd. — Sedaj še to: Vsem invalidskim družinam je treba izdati družinske pole. Invalidi prihajajo brez dokumentov, navajajo podatke, pa narobe, kot se je zgodil zadnji slučaj, da je nekdo navedel devet točk in vse so bile neresnične. Nato popravila — ali pa začetki od kraja. Prosimo torej vse, ki bi rabili kake izkaze, naj pridejo z dokumenti. — Za vse to delo pa država ne poravnata niti stroškov za črnilo in peresa! Kaj bi bilo, če bi naenkrat župni uradi odpovedali vsako pisarjenje?

□ **V tukajšnjem sanatoriju** je umrla dne 13. januarja Marija Kelbič železničarjeva žena iz Sv. Marjete ob Pesnici.

□ **Podporno društvo za revne učence** je v svoji božični obdaroval 660 otrok, deloma z obleko, perilom, obualom, nogavicami, s pecivom in sadjem. Razen že objavljenih so k temu še prispevali sledeči blagi dobrotniki: tvrdke: Hutter, Gajšek, Lah, Faninger v blagu; tvornica Durjava 120 komadov deškega perila; drž. žen. učiteljske 24, obrtna šola 20, slov. žensko društvo 80 oblek izdelalo zastoj;

red v vsem našem dejstevanju. Ne gradi samo na avtoriteto, ampak na pametno presojanje. Mnogo pišemo dandanes o modi, živahno diskutiramo svet o nočnji kratkih sukenj o nemoralni obleki ženskih krogov, toda vse te kritike so brez smisla. Pa zakaj? Sramežljivost je le prazna beseda, v splošno modernemu svetu. Nasprotno pa katolik dobro ve, kaj obseja današnja moda. Biti katolik pomeni imeti mir v svoji notranjosti, imeti jasen pogled v nadnaravni svet, na katerem temelji vesoljno pojmovanje o svetu, po katerem uravnamo naše življenje objektivno in iz katerega črpamo vse naše mišljenje.

Anglija strašno trpi na pomanjkanju nezakrepih kreposti, ki jih katolicizem poveljuje. Katolicizem je odločujoč činitelj v življenju. Narod, ki se od njega oddalji, je silno veliko izgubil. Anglija je izgubila pred vsem dvoje glavnih kreposti: ponižnost in logično rabo razuma. Nisem si na jasnem ali spadata ti dve kreposti strogo skupaj. Toda hočem se natančneje izraziti. Ponižnost je zato izgubila na svoji veljavi, ker Anglež ne ljubi ničesar drugega kakor samega sebe. Uprl se je vsaki dani objektivnosti, da celo vsakemu logičnemu sklepanju t. j. proti dejstvu, da je 2 + 2 = 4. Anglež ima močno oblikovalno pesniško silo, postal je le prevelik pesnik, to se pravi, da vendar nekaj pomeni kot »človek«.

Ponižnost je izgubila iz Anglije obnem z katolicizmom. Uprav zato je izgubila, ker se je Anglež odtušil pravemu pojmovanju člove-

pekarne Scherbaum, Schober, Mallek, Wittlitz, Robaus, Strautgittl, delavska — obilo pečiva. Rosman, Hartinger, Vrhunc, Duheh bonbone, Berg usnje; major Lochert, g. Faninger, ga. Ballon jabolka, orehe, pecivo, fige. Schmiedera, Pfrimer jabolka; Vinorejska šola suho sadje. Po 500 Din Rozenberg, Podporno društvo žel. uslužbenec; po 200 Din: Mahleis-Suppanz, Zlatorog, Vzajemnost; po 100 Din: Pogačnik, Ruše, A. Pirchan, A. Rossman, Hrvatska štedionica, Stücker, dr. Faninger; po 50 Din: dr. Robič, dr. Orosel, dr. Blanke, dr. Ipavic, Unio, Pinter-Lenart, Thür, dr. Mühleisen; po 30 Din: Scherbaum, dr. Ravnik, F. Pirchan; po 25 Din: dr. Černič; po 20 Din: Scherbaum; krasno božično drevo V. Glaser, Ruše. Odbor izreka najiskrenejšo zahvalo vsem blagim dobrotnikom in prosi še nadaljnje pomoči v poravnavo ogromnih stroškov in vabi k množičnemu pristopu v društvo. — Predsedstvo.

Celje

□ **Delavci, delavke in služkinje.** V nedeljo popoldne ob treh se vrši v tajništvu »Jugoslovanske strokovne zveze« pri Belem volu shod, na katerem se bo razpravljalo o volitvah v Delavsko zbornico. Udeležite se vsi v prav polnem številu in dokažite s tem, da ste zavedni in politično zreli ter da se ne boste udeli terorju, ki ga izvajajo socialni demokraci.

□ **Novi radikali.** G. hotelir in lekarnar Posavec sta prestopila k radikalom in sta bila ob enem kooptirana v odbor lokalne radikalne stranke.

□ **Požar v našem mestu.** V četrtek zvečer je izbruhnil v Kirbischevi hiši nasproti Narodnega doma požar, ki je nastal v podstrešju. Tu so nastanjeni pomočniki in učenci peka Kirbischa, ki so svoje peči prehudo zakurili, tako da so se vnela tla. Zgorela je vsa streha in pod v podstrešju. Prvotno je izgledalo, da so ogrožene tudi bližnje hiše, kar so pa zaprečili mestni in gabski gasilci, ki so z nemurnostjo v hudem mrazu zajezili ogenj, da se ni razširil niti na prvo nadstropje niti na sosednje hiše.

□ **Prizori ob požaru** so bili različni, različne tudi posledice. Med zadnjimi je najhujša ta, da je v stanovanje g. Kirbischa nateklo toliko vode, da je vsa oprava uničena. Na Dečkovem trgu se je kar na enkrat zbrala tisočglava množica, ki je zvedavo opazovala požar in se tu prav po nepotrebnem zaganjala v ognjegaše, ki so v polni meri izvrševali svojo težko nalogo. Drugi so to priliko izrabili, da so v gostilnah zapustili takoj svoj prostor in v strahu in trepetu pozabili na svojo plačilno dolžnost. Spet drugi so pa našli na Dečkovem trgu, ki je bil od požara razsvetljen kot še nikdar prej, svoje prijatelje in znanke, s katerimi so ob ponehujočem požaru debatirali o visoki politiki, ki se je sedaj preselila v Celje. V teh pogovorih se je celo slišala beseda župan in celo tudi gerent. Najbolje so pa napravili člani našega radikalnega odbora v Celju, ki so kljub in preko požara sejali kar naprej in slavili pri tem vstop dveh članov v svoj klub.

□ **Praznik sv. Jožefa** mislijo obrtniki v okvirju vseslovenskega obrtnega društva uporabiti v ta namen, da še bolj strnejo svoje vrste in ustvarijo trdno splešno slovensko obrtno organizacijo, ki bo lahko z uspehom zastopala interese svojega stanu. V ta namen je to društvo pozvalo vsa obrtna društva po drugih krajih in mestih, da se izrazijo o tem, kako bi ta praznik proslavili na največjastarnejši način in prosi za tozadevne predloge.

□ **Samomor iz strahu pred operacijo.** V petek ponoči se je zastupil v tukajšnji invalidnici invalid I. A. in je na posledicah zastupljenja umrl. Bolehal je namreč dlje časa na nogi; zdravniki niso vedeli druge rešitve,

ške časti, ki bazira na krščanski enakopravnosti. Siromaka je preziral. Zato ni nič čudnega, da je stopilo sveto pismo na mesto evharistije.

Elizabetha je prisegala na evharistijo. Jakob I. pa na sveto pismo. To dejstvo jasno očituje izpremembo. Naj so častili majhni ali veliki evharistijo, oboji so jo razumeli enako slabo ali dobro, kot skrivnost. Evharistija je svoji skrivnosti vse družila okoli sebe: aristokrata ali plebejca. Če pa postavimo kako knjižo na isto stopnjo, kakor je misterij sv. maše, imamo pred seboj nek predmet, ki ga eni manj, drugi bolj pojmujejo. Tako tedaj nastane cela aristokracija ljudi, ki znajo čitati. Njej nasproti pa stoji gruča takšnih, ki niti tega ne znajo. Na ta način se oblikuje precej številni razred ljudi, ki se imajo za nekaj več kot masa, neke vrste šomaststvo. To radi socialne razlike, ki so po mojem mnenju največje zlo v modernem svetu.

V Angliji ne dobiš ne enega dnevnika z globoko duhovno vsebino, da tudi nobene mesečne revije, ki bi povdarjale moralne in socialne ideje katolicizma!

Ne pozabite,

da bo 25. januarja t. l. v vseh prostorih Narodnega doma jubilejni

V. TRADICIONALNI TATJANIN VEČER

Zveze ruskih akademikov.

KONCERT.

ELITNA ZABAVA.

kot da mu amputirajo bolno nogo. Ubogi invalid, ki je v vojni in še po vojni spoznal vse grozne bolečine, se je pa te amputacije tako ustrašil, da je raje izpil arzen in šel prostovoljno v smrt.

□ **Hodniki** v našem mestu so zelo pravni, da si kdo polomi svoje noge. Le malokateri hišni posestnik je do občinstva tako obziren, da posuje pred svojo hišo hodnike s peskom. Sicer je to njihova sveta dolžnost, ki jo pa naši hišni posestniki dosledno zemarjajo. Ze izza časa poslednjih sneženih dni so bili nekateri hišni posestniki zelo hudi na magistratnega ravnatelja svetnika Subica, ki je opozoril hišne posestnike na to dolžnost s tem, da jim je poslal v hišo kazenske naloge. Občinstvo mu bo zelo hvaležno, ako to tudi sedaj v prav obilni meri ponovi. V prvih dneh decembra si je eden zlomil na takem hodniku nogo.

Ptuj

□ **Smrtna kosa.** Umrla je prejšnji teden gospa Potrč, mati g. mlinarja Potrča na Grajeni in privatnega uradnika g. Potrča v Ptuj. Ob veliki udeležbi ljudstva se je vršil preteklo nedeljo pogreb ugledne gospodinje na ptujsko okoliško pokopališče.

□ **V javni bolnici** je bilo v letu 1925 1061 bolnikov. Število oskrbnih dni je bilo 19.932, umrlo jih je 97, operacij je bilo 335.

□ **V javni hiralnici** je bilo leta 1925 oskrbovanih 155 hiralcev, število oskrbnih dni je bilo 38.641, umrlo jih je 38.

□ **Študijski dopust** je nastopil dne 15. januarja profesor Miroslav Gorše. Šel bo v Pariz nadaljevati študije.

□ **Na rožnih vajah** v Sarajevu sta od 1. januarja profesorja Fran Alič in Ladislav Mlakar.

□ **Veliki manevri** se bodo vršili baže polti na Ptujem polju.

Trbovlje

□ **Volitve v Delavsko zbornico.** Glasovnice za člane, zavarovane pri poslovalnici Okrožnega urada v Zagorju, se začno razdeljevati v ponedeljek, dne 18. januarja t. l. po organu Okrožnega urada g. Sitterju na tukajšnje volivce odnosno delodajalce, pri katerih dobe volivci glasovnice. V Hrastniku in Litiji se dele glasovnice po bolniškem kontrolorju. Tudi od ponedeljka naprej, Delavci, volivci, pazite, da dobi vsak svojo glasovnico v roke in pazite, da se delitev ne bo izrabljala. Organi, ki bodo glasovnice delili, nimajo pravice agitirati, in naj se nam morebitni taki slučaj takoj javijo. Vse podatke o volitvah in drugi potrebnosti, dobite v tajništvu Strokovne zveze rudarjev na Vodah.

□ **Umrla je včeraj**, v petek zjutraj, previdena s sv. zakramenti blaga žena Jera Kocjan v 65 letu starosti. Pekovski mojster Josip Kocjan je njen sin in gospa dimnikarskega mojstra Forte Marija njena hči.

□ **V Savo skočil.** Pretekli petek je nameravala z vlakom ob 12.46 prednica usmiljenih sester v novi rudniški bolnici peljati dva bolnika v Ljubljano. Ko stopijo z avta, zbeži eden izmed bolnikov, Zitnik po imenu, proti Savi in skoči v vodo. Splaval je na skalo, pa čez nekaj trenutkov se zopet vrže v valove in plava po sredi Save naprej. Pravili so, da je bil nekoliko slaboumen in vdan alkoholu.

□ **Vsem pevcem.** Moški zbor bo imel v Društvenem domu vsak teden ob sredah in petkih ob 7 zvečer redne pevske vaje. Bodite točni! Kdor namerava pristopiti, naj sedaj pristopi, da ne bo pozneje zaostajal, ker mu bo manjkalo tega, kar bi sedaj zamudil.

Hrastnik

Kdo se nič ne boji mraza? Trboveljski Orli, ki pridejo ob vsakem vremenu v nedeljo ob 4 popoldan v Hrastnik, kjer priredijo na odru g. Al. Logar svojo Akademijo. — V Hrastniku še sploh ni bilo takšne prireditve, zato si ogled to prireditve. Pri dveh točkah sodeluje moški zbor iz Trbovelj. Vstopnina je navadna. Po 10, 8, 6 in 4 dinarje; za otroke do 14 leta pa samo 1 Din. Na svidenje!

Šmarje pri Jelšah.

Meščanska šola. Sklenjeno je, da se otvori prvi razred meščanske šole že letos v začetku septembra. Nekoliko težko dela pomanjkanje prostorov, vendar računajo merojajni krogi, da bo mogoče misliti na zidavo novega šolskega poslopja, ki bi se zgradilo v prihodnjih treh letih. Prvi razred bo letos nastanjen v prostorih osnovne šole.

□ **Deseti brat.** Tukajšnji orlovski odsek je uprizoril preteklo nedeljo igro »Deseti brat«, ki se je izborna obnesla. Občinstvo je dvorano popolnoma napolnilo in igralci so rešili svoje vloge izborni. — Igra se bo ponovila v nedeljo, dne 24. t. m.

□ **Lovska zabava.** Lovsko društvo v Šmarju pri Jelšah bo priredilo v soboto, dne 16. t. m. ob 8 zvečer v dvorani g. Hajšana veselico z koncertom. — Sodeluje mariborska vojaška godba.

Prekmurje

Shodi poslanca Klekla. Poslanec Klekl je imel shod v Črensoveh (2. dec.), na Tišini (3. jan.), na Hotizi (8. jan.) in zopet v Črensoveh (9. jan.). Na prvih treh shodih je razlagal zakon o začasni prodaji veleposesniške zemlje ter pojasnil narodu nevarnost, ki mu preti.

ako nepremišljeno kupi zemljo. Shodi so bili povsod jako dobro obiskani. Na Tišini je iz domače in cankovske ter sobočke fare privrelo do 1000 mož in fantov. Poslancu se je zahvalil za govor domači župnik Jožef Krantz, stebel stranke na Tišini. Na Hotizi je šel poslanec z domačim kaplanom Jožefom Tivadar in občinskim predstojnikom k Muri, da se na licu mesta prepriča o nevarnosti, ki preti sosednim občinam, če bo Mura v l. 1926, pokopala toliko zemlje kakor je leta 1925. Izšla se bo v staro strugo in preplavi občini Hotizo in Kapco. Sestavili in podpisali so zapisnik, v katerem prosijo nujne pomoči. Ze l. 1924. je poslanec Klekl izprosil za regulacijo Mure nad en milijon dinarjev, s čimer se še sedaj dela in je bila rešena ogrožena občina Kot. Agitacija poslanca Klekla silno bode razne demokratske, seljačke in radikalne mešetarje. Razumljivo. Po zakonu Pavle Radiča bi jim pri prodaji zemlje z uzakonjeno 2% provizendo jadlo brez truda v žep 5 do 10 milijonov dinarjev, narod bi pa po nesrečnem čl. 11 pravilnika izgubil zemljo. Poslancu grozijo z »letakie«, z zaporom, s prepovedjo agitacije. Prepoved so enkrat celo že telefonično izposlovali, toda poslanec te prepovedi seveda ni dobil v roke. Gre jim samo za to, da begajo ljudstvo. Posameznim grozijo, da bodo zemljo zgubili, ako je ne kupijo, da bo grozna »renda« itd. Poslanec Klekl se pa neustrašeno bori. Izročil je pritožbo ministru in okrajnemu agr. uradu. Narod pa na številnih sestankih poučuje, pojasnjuje zakon, da ga reši gospodarske propasti. Povdarja, da mešetarji zato upijejo, ker jih boli žep. Nezaprseženi ljudje (cenilci) klasificirajo zemljo od IV. uradno priznanega razreda v I. razred, samo, da navijejo ceno. Vse seveda protizakonito. »Ako bi se dalo tako hitro avanzirati«, kliče poslanec mešetarjem, »bi že vsi bili generali.« Povdarja, da če je zemlja kolikor toliko vredna, naj jo kupijo, toda ne plačajo, dokler niso nanjo intabulirani. Ker drugače se lahko zgodi, da dobijo tekem let kapital nazaj, toda brez obresti in še oške morajo plačati po zakonu Pavle Radiča. (Klekl torej ni »komunist«, kakor ga nazivajo, ne deli zemlje gratis, ampak za pravično ceno.) — V soboškem okraju se prodaja zemlja bolj pravično nego v lendavskem. Zato je tam tudi manj pritožb. Tu pa stane klf 3.20 do 10 Din, t. j. oral brez 2% dividende, brez obresti in brez drugih stroškov 5.120 do 16.000 dinarjev. Neka žena iz Medjimurja se je prišla poslancu Kleklu pritožiti, da se je Radičev »kmetijski poslanec« žnidarič z avtomobilom pripeljal prodajat veleposesniško zemljo ter ji tudi prodal klf 3 po 3 Din, t. j. oral za 4.800 dinarjev. Toda to ni zemlja ampak močvara, na katerem raste samo trstje. Poslanec Klekl je bil energično nastopil proti krivicam pri ministru (ustno in pismeno). Uspehi tega nastopa se že kažejo. 1. Na vprašanje je, po ministrov naročilu, izdal načelnik Šušljaj na občinske urade okrožnice, v kateri se povdarja, kakor je poslanec zahteval, da ni nihče dolžan kupiti zemlje, in je ne izgubi ako je ne kupi, ampak je obdržal v zakupu. 2.) Na večkratno urgenco je minister sam dal tozadevno pismo in lastnoročno podpisano izjavo poslancu. 3.) Dne 9. januarja je prišel na lice mesta delegat dr. Gregorovič in sicer pod Lipo, v Gomilice in v Črenšovec, da zasliši pritožbe. Ko je zaslišal pritožbe, je izjavil, da so utemeljene in da je poslanec Klekl imel prav Zapeljano ljudstvo je potolažilo, da so sklenjene pogodbe a priori neveljavne in se ne bodo odobrile.

Na zborovanju odbornikov stranke v Črensovih (9. jan.) so odborniki z velikim zadovoljstvom poročali, da je zastava na trdnjavi, Radičeve stranke nehala plapolati in se ta trdnjava ruši. Najbolj vneti radičevci naročajo naš list »Novinec«. Zlasti na treh Bistricah se obeta lepša bodočnost. Poslanec Klekl je govoril o volitvah v Delavsko zbornico. Povdarjal je načela in pojasnil dolžnosti glede časopisja

Primorsko

Ogromen požar v Pulju. V noči od 13. na 14. t. m. je požar uničil veliko državno skladišče tobaka v Pulju. Italijanska vlada je bila na mnoge prošnje še-le pred nekaj meseci osnovala v Pulju to skladišče, da vsaj nekoliko pomaga prebivalstvu, ki je v novih razmerah domalega ob vse gospodarske pogoje. Skladišče je bilo nameščeno v največjem poslopju bivšega vojnega arzenala. V njem so sortirali tobak in ga nato pošiljali v kolonije, inozemstvo in po tobačnih tovarnah v Italiji. Zaposlenih je bilo nad 70 delavcev. Dnevni promet je znašal 30—50 vagonov. Skladišče je bilo opremljeno z modernimi dvigali, lastnim železniškim tirom, pomoli itd.; prav te dni so ga nameravali še znatno razširiti. Sedaj je vse pogorelo, ker so bili stropi leseni; celo mnogo zidovja se je porušilo. Ogenj je nastal v vratarjevem stanovanju, ki je sušil drva na peči. Izprva je hotel vratar s pomočjo dveh delavcev, ki sta imela nočno stražo, a sta tudi spala, ogenj sam pogasiti. Šele ko je videl, da je trud zaman, je telefoniral gasilec. Le-ti dolgo niso mogli dobiti dosti vode, vsled česar je ogenj dobil premoč in je bila vsaka pomoč izključena. Rešili so le 20 vagonov tobaka. Škoda znaša po eni verziji 20, po drugi do 100 milijonov lra. Najhujše je, da je ostalo delavstvo brez dela, vsled česar izgube tudi razni obrtniki in trgovci znaten del odjemalcev. Vse mesto je nesreča zelo ootila.

Govorili so še: v imenu »Kmetijske družbe« g. inž. Lah, zastopnik obrtnih društev v Celju g. Rebek, v imenu »Centrale industrijskih korporacij« v Belgradu g. dr. Windischer. Zaključeno se je zahvali g. inž. Šuklje za vsa izvajanja in je predlagal, da se sprejmejo vse resolucije, ki so bile tudi soglasno sprejete. — Izmed že omenjenih resolucij je bila sprejeta tudi važna resolucija g. dr. Trillerja, ki slove: »Apeliramo na »Narodno banko Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev« da pride z velikopoleznim činom na pomoč industrijski in obrtniški produkciji. V tem cilju naj pripravi znatna sredstva, da more dovoljevati kre-

dite industriji in obrtništvu, ki bodo zajamčila tem važnim panogam eksistenco in napredek. Mi smatramo, da je tako postopanje strogo v okviru vzvišenih nalog »Narodne banke« in smo uverjeni, da bo ne le koristilo našemu narodnemu gospodarstvu, marveč prispevalo v povzdigo moči in ugleda naše ljubljene kraljevine.

S tem je bil dnevni red tega važnega zborovanja izčrpan. Predsednik se je zahvalil vsem za sodelovanje in izrazil upanje, da bodo težnje slovenske industrije razumela in tudi vpoštevala vsa merodajna mesta.

Po širnem svetu

Boj proti Bogu in za Boga v Rusiji.

Ruska sovjetska vlada je v zadnji dobi precej opustila nasilna sredstva proti veri in cerkvi, zato se je pa tembolj lotila propagande za brezboštvo. Brezboštvo se razširja po mestih in vaseh z besedo in tiskom; nešteto listov izhaja, ki imajo samo ta namen, da na ljudstvu zatro vero v Boga. List, ki nosi naslov »Brez boga!«, preplavlja vso deželo in prihaja tudi v najoddaljenejši vasi. Celokupni boj proti Bogu vodi komisar za javni pouk jud Lunačarski. Lunačarski prireja tudi sam velike zборе, na katerih predava proti božji ideji. Da toliko delo ne ostaja brez učinkov in uspehov zlasti med mladim rodом, je umljivo. Bil je zadnji čas, da se temu pogubnemu delu javno postavijo po robu borci za Boga. To se je tudi zgodilo. Kot prvi je začel na javnih zborovanjih Lunačarskega nastopati mlad pravoslavni škof: metropolit Aleksander Vvedenski, in to z najlepšim uspehom. Enemu takemu javnemu dvoboju med Lunačarskim in Vvedenskim je minolo leto prisojstvoval v Moskvi znani francoski duhovnik in učenjak prof. dr. Mihael d'Herbigny, sedanjí rektor papeževnega vzhodnega instituta v Rimu. Njegovo poročilo o tem je izredno zanimivo.

Predavanje se je vršilo v moskovskem »Poizkusnem gledališču«, v katerem je 6000 sedežev. Naval občinstva je bil tolik, da je moral vzdrževati red vojaštvo na konjih, dasi je znašala vstopnina pol zlatega rublja. Prof. dr. d'Herbignyju se je v spremstvu dveh pravoslavni škofov posrečilo, da je dobil vstop v gledališče. Kot francoskemu profesorju so mu ponudili častno mesto na odru, tik za govorniško tribino.

Nudil se je veleznanimiv, pretresljiv prizor. Gledališče je bilo napolnjeno do zadnjega kotička, a na vseh obrazih se je izražala resnost. Verski problem ima na rusko dušo še vedno globok vpliv. Z odra je vodil prireditelj »sodrug gledališki ravnatelj«, občen od kroga mladih fantov — članov komunistične mladinske organizacije »Komsomol«.

Bila je že ura devet. Tedaj vstopi Lunačarski — v zametnem obleki, umazanem ovratniku, in z zverženo ovratnico; roke je držal v žepu. Očividno je igral Lunačarski, veliki gledališki umetnik, zopet enkrat vlogo »starca... Množica ga je pozdravila z velikanskim navdušenjem. Dobre tri četrtine posetnikov so se dvignile in ploskale; ostali so obsedeli in molčali. Med njimi je bilo mnogo ruskih duhovnikov, ki so bili prišli, da podpr branilca vere.

Sodrug predsednik je brez drugega podelil besedo Lunačarskemu. Le-ta je začel svoje predavanje; govoril kakor za zabavo in hotel pri tem po odru sem in tja. O čem govoril, ni bilo videti. Govoril je, da je duhovni govornik, da na celo vrsto je likov. Toda njegovo predavanje je bilo tako vsakdanje in plitko, da se je zdelo, kakor da njega samega dolgočasni. Podajal je same obrabljene socialistične fraze in materialistične plitkosti. Pripovedoval je: »Primitivnega človeka je ob njegovem razvoju iz živali prevladoval strah; po sili svoje domišljije je v vseh stvareh videl tajinstvena bitja, tajinstvene, sovražne moči, ki jih je skušal potlačiti z drevesih, kamenju, zvezdah. Ta animistični strah so znali v svoj prid izkoristiti čarovniki in duhovniki. Tako je nastala vera. Duhovščina se je vezala z močnimi, kralji, bogatši, kasneje s kapitalisti. Postavili so nebeškega carja, čegar namestnik je bil zemeljski car. Vsi drugi so bili njegove kreature; morali so služiti in se dati izkoriščati. Sedaj ni nobenega carja več, nobene duhovščine, nobenega angela, nobenega svetnika, nobenega boga. Delo je zavzelo svoje častno mesto in s tem napredek. Mesto starega boga je sedaj zavzel proletarijat, ki je nepremagljiv v svoji moči.« V tem zmislu je šlo dalje. Občinstvo, ki je vse to že neštetokrat slišalo, je poslušalo z dolgočasno in tiho. Šele na koncu je ploskalo.

Sodrug predsednik je nato predlagal daljši odmor — Lunačarski je govoril skoraj dve uri. Očividno so prireditelji upali, da pojde večina zaspanega občinstva domov, ne da bi čakala na odgovor Vvedenskega. A ura čunila so se; množica je vstrajala in burno zahtevala, da nastopi tudi drugi govornik.

Na oder stopi slok, komaj 36 leten mož, duhovit in prepričevalen — metropolit Vvedenski. Že prve besede so mu očividno pridobile simpatije. Nazival je svojega predgovornika priroditelja do njegovim in očelovom

imeni in ga šaljivo vprašal, če res misli, da bo znanost postala kdaj »buržuazijska« ali pa »proletarska« in da bi mogli politični prevariti izpremeniti naštevanko. Govorniku je šla kmalu pridobila poslušalce, ki so se od srca smejali.

Bilo je to smelo početje in dramatičen trenutek. Mož v črnem talarju in s škofovskim križem na prsih se je smel javno biti z judovskim ljudskim komisarjem; smel je javno razkrinkati vse neresnice in napačne sklepe njegovega agitacijskega govora. Brez patosa, brez kretenj, skoraj nepremakljivo stoječ, se je dvigal Vvedenski v svoji retoriki vedno višje, vedno duhovitejšje. Vedno česče je njegov govor prekinjalo pritrdjevanje in le redko surovi medklici.

Predvsem je ovrzel ugovor, da vera pred znanostjo ne more obstati. Naštel je celo vrsto najslavnejših naravoslovcev, kemikov, fizikov in medicincev, o katerih je znano, da so verovali v Boga. Izjavil je, da vera nima nič opraviti s kapitalizmom, da ima delavec svoje dostojanstvo zahvaliti edinole krščanstvu. Na duhovit način je nato govornik dokazoval obstoj duše, duševnega sveta in bivanja Božje. Vse je poslušalo z napeto pozornostjo; celo stenografije so nehale pisati ter so poslušale škofova izvajanja. Lunačarski je sedel na odru in grizel svinčnik, ki si ga je kakor smolko vtaknil v usta.

Samo enkrat so zadele metropolitove besede na živahno ugovarjanje — ko je namreč rekel, da je večina tistih, ki se smatrajo za ateiste to le na zunaj; posnemajoč druge, v bistvu so pa kristjani. Med ploskanje so se tedaj mešali srditi klici: »Zahiti! Prekličje naj! Vrzite ga ven! Oriški fant skoči na oder in se hoče vreči na škofa, kar mu pa drugi zabranijo. Škof stoji ves čas mirno in nepremično. Ko se je vihar poleg, izjavi »sodrug predsednik«: »Pozvali ste ga naj govori, sedaj mu morate pustiti svobodo besede.«

Vvedenski nato zopet povzame besedo. Orjak se zadovolji s tem, da izroči škofu listek, na katerega je prej nekaj napisal. Vvedenski je listek sprejel, pa ga raztrgal in vrgel proč, ne da bi ga čital. V svojem nadaljnjem govoru je Vvedenski dokazoval, kako je materializem znanost že davno odklonila, da materializem ni drugega nego sovražnik napredka, sovražnik morale in vsega lepega ter je v 19. stoletju se kje po podeželskih mestecih. Svoj enourni govor je Vvedenski zaključil s slavospevom na Kristusa, nazareškega delavca, ki edini zna tolažiti in osrečiti.

Vse je ploskalo, celo na odru. Mnogi ki so bili prišli v gledališče kot ateisti, so odhajali srujajoči.

Lunačarski se je dvignil, da izreče zaključno besedo. Storil je to z neslanimi dovtipi: če j molitev že kdaj pomnožila pšenico ali odgnala nevihto. Potem je rekel, da je rešitev sveta v delu, ki nikdar ne škoduje. Vvedenskega je pozval, naj ohrani svojega Boga in svoja nebesa zase; sam — Lunačarski — se obojemu rad odpoveduje, da mu le ostaneta dve stvari: delo in znanost.

Nekaj dni po tem večeru je srečal d'Herbignyja na ulici neki mož, ki ga je pozdravil in mu rekel: »Opazil sem vas bil v gledališču in vem, kdo ste. Nikar ne mislite, da so vsi ljudski komisarji tako neumni kakor ta Lunačarski; ta je duševno najšibkejši izmed vseh. Rečem pa pošteno, da kaj takega, kar si je upal in čel, ni eder mladi duhovnik, nisem nikdar pričakoval od takega škofa. Jud sem, a odkar sem ga slišal govoriti oni večer, me prevzema spoštovanje in občudovanje nasproti Kristusu.«

D:

Nemška propagandna kniga.

(Nadaljevanje.)

Dr. Georg A. Lukas v Gradcu je spisal članek: »Die geographische Bedeutung Untersteirers«. Spodnja Štajerska sega pri Brežicah ob Savi — Sotli pod 46 stopinj kakor Gorica, Como, Riva, Aosta Lyon in Gironde, nudi pa stro sliko menjajočih se naravnih prizorov, je solnčna dežela hrepenja, ki jih mrzla Srednja Evropa nima. Maribor in okolica da gravitira gospodarsko na Gorenje Štajersko in mesto se je dotikalo sklenjenega nemštva po naseljih Sudmarke pod Spielfeldom. Zopet klic: To ne more biti stalno. In zopet »Wehmutschrei« da nemštvo ne more več prodirati. — Moriz Rüpsch priobčuje razpravo: »Untersteirisches aus dem Mittelalter«, kjer se omejuje na pesništvo, kronike in zgodovino.

no. Wolfram von Eschenbach omenja v 9. knjigi Parcivala Celje, Rogaško goro, Gandine (današnja Hajdina pri Ptuj) in mesto, ki leži ob izloku potoka Greian (Grajene) v Dravo.

Med minnesängerji srečamo Sovnečana (Der von Sounege). Znan je 3 njegove pesmi, poletna pesem, zimska pesem in splošna ljubavna pesem. Tudi duhovno pesništvo je zastopano po bratu Filipu v Žičkem samostanu, ki je zložil po latinski predlogi nemško deset tisoč verzov obsegajočo pesem o Marijinem življenju. Po jeziku soditi je bil mož iz Srednje ali Severne Nemčije, zato tudi ne spada med priče spodnještajerskega nemštva, kakor Wolfram von Eschenbach ne. Iz konca 14. stoletja imamo avstrijsko kroniko Ivana Sefnerja, župnika v Rogatcu, ki je bil po letu 1391 dekan juridične fakultete na Dunaju. Kronika nima zgodovinske vrednosti, ker je prepredena z bajkami. A tudi ni dokazano, da je moral biti Sefner Nemec. Ni dokazano, da je Celjsko kroniko, samostojno delo nekega redovnika iz minoritskega reda v Celju (najstarejša je iz 15. stoletja) spisal nemški minorit; o narodnosti tega pisatelja nič ne vemo. Tudi naši možje so takrat in še pozneje pisali v nemškem jeziku. Enej Silvij Piccolomini (papež Pij II., † 1465) pa tudi ni bil domačin. Jakob Unrest (1435—1499), koroški kronist, župnik na Dholci, pripoveduje v svoji avstrijski kroniki tudi o umoru zadnjega Celjana in o poteku boja za celjsko dediščino. To je tisti kronist, ki nam poroča tudi o umeščanju koroških vojvod na Gosposvetskem polju. Mož je bil bržkone Slovenec. Norimberžan Hartmann Schedel tudi ne spada med spodnještajerske Nemce. Magister Matthaeus Cerdonis de Windischgreetz je deloval v Padovi kot tiskar. Znanih je 40 del njegove tiskarne iz let 1482. do 1487. Njegovi tiski so večinoma juridične, matematične, medicinske in humanistične vsebine. Rüpsch misli, da je mož iz slovenjegraške rokodelske (usnjarske?) rodbine. S tem še ni dokazano, da bi bil mož Nemec. Rüpsch tudi ne dokazuje nemštva teh avtorjev, ampak hoče le na nekaterih primerih pokazati, kako daleč nazaj segajo vezi, ki vežejo baje Spodnje Štajersko z nemškim duševnim življenjem in jo za vse čase drže v nemškem kulturnem krogu. —

Umetnostni zgodovinar Hermann Egger je objavil članek »Zur Erforschung und Erhaltung gotischer Denkmäler Süddeutschlands«, v katerem obžaluje, da se je na polju umetnostne zgodovine pred vojno za to kraje premalo storilo. Gotika je v naših krajih še vse premalo preiskana od ... do pozne gotike v Ptuj in Celju. Dosti spomenikov je uničilo »regotiziranje« v prejšnjem stoletju, ko so restavracije spomenikov izvršili nestrokovnjaki. Nato omenja reliefe na Ptujski gori (Sveti trije kralji, Marijina smrt in dva angela, ki držita vsak po en grb), vsi trije spomeniki so predruščeni in ne služijo več umetnostnemu zgodovinarju v svoji nekdanji obliki. Umetnostno zgodovinski institut na graški univerzi je med vojno usvaril veliko fotografij in slik, med njimi je zapuščina prof. I. Wirta, ki je imel veliko zbirko iz Spodnje Štajerske. Zbiral je najbolj slike gotških spomenikov. Veliko negativov so dobili iz zapuščine P. Hausserja in W. Siracha. Tako je ustvaril H. Egger tudi zakladnico za proučevanje gotike za Sp. Štajersko. Napravil je abecedni krajevni repertorij, ki omogoča v zvezi z listnim katalogom hitro delo. Pisatelj si nasprotuje, če na eni strani trdi, da je gotika pri nas še premalo preiskana, na drugi strani pa, da so vsa ta dela ustvarili nemški mojstri in kamnoseški pomočniki. Če pa hočejo v Gradcu v bodoče še kaj storiti za razjasnitev umetnostnega razvoja pri nas, ne smejo pač prezreti Stegenškovega dela o žički kartuziji v knjigi Konjiška dekanija, morajo poznati Gornjegrajsko dekanijo, morajo zasledovati dr. Stetelova dela v Zborniku za umetnostno zgodovino, morajo poznati Stetelov Oris zgodovine umetnosti pri Slovencih, morajo poznati Starinarja in Narodno starino, morajo poznati poročila, ki jih prinaša Zbornik za umetnostno zgodovino o ohranilvi spomenikov itd. Slovenci lahko pokažemo na umetnostno literaturo zadnjih let in se veselimo, da je prevzela ljubljana delo na polju umetnostne zgodovine, veselimo se tem bolj, ker je to delo solidno in nikakor ne zaostaja za nemškim, celo pa ne za graškim.

PO SEDMIM LETIH PRED SODIŠČE POSTAVLJENI MORILCI.

Pred monakovskim sodiščem se je pričel proces proti dvema bivšima časnikoma, ki sta obtožena, da sta maja l. 1919. dala ustreliti 12 delavcev. Proces vzbuja v Monakovem veliko zanimanje, zlasti, ker sta prišla oba morilca šele po sedmih letih v roke pravice. V revolucionarnih dneh maja meseca l. 1919. je en del čet, katerim je poveljeval major von Lützow, v neki vasi aretil 15 delavcev, od katerih je bilo 12 na avtomobilih prepeljanih v Monakovo, kjer so bili v kleti tamonjne pivovarne ustreljeni brez vsakega poudara na povelje poročnika Pölzinga in stražmojstra Prüferta. Pölzing pri zasliševanju odločno zanika vsako krivdo in jo skuša zvaliti na Prüferta. Ta poslednji je bil že večkrat predkaznovan radi tatvine in izjavlja, da je ravnal po povelju državnih oblasti. Ker je obtožilni material zelo obširen, bo razprava trajala najurže cel teden.

+ Mladi vlomilec. Pred nekaj dnevi je dunajska policija zasačila tolpo dečkov, ko so poskušali vlomiti v izložbo nekega urarja. Preiskava je dognala, da so fantalini že dalje časa ropali izložbe po 13., 14. in 15. okraju Dunaja. Policija je izsledila 17 dečkov, starih od 10 do 14 let, ki so bili člani te tolpe. Njihov poglavar je star 12 let. Zdi se, da je bilo njegovo početje staršem znano in da so ga še sami naučili krasti. — Pri hišnih preiskavah je policija našla velik del plena. Mladi zločinci pridejo pred mladinsko sodišče.

+ Dunajski slepar. Neki dunajski »Platenbruder« je zadnji čas prišel na novo idejo, kako priti na lahek način do denarja: ponarejal je potrdila dunajske okrajne bolniške blagajne, s katerimi je dobival bolniško podporo na svoje ime in na ime drugih delavcev, ki o tem seveda še vedeli niso. »Iznajditelj« Rudolf Puszar, med »brati« imenovan »der narrische Rudl«, je živel zelo potratno, dajal korajžno za pijačo in končno svojo iznajdbo izdal še drugim tovarišem. Skupno so ogoljufali dve veliki gradbeni firmi in nekaj manjših za preko 200 milijonov kron. Doslej je že 23 oseb zaplenjenih v afero; od njih je 19 ovadenih državnemu pravdnstvu zaradi zločina goljufije in ponarejanja listin, ali zaradi udeležbe pri teh zločinih.

+ Podkupovanje v sportu. Precej se je že pisalo o slučaju Carpentier—Batling Siki, ko je baje manager boksarskega šampiona Carpentierja podkupil Siki, da bi svojemu tekmeču prizanašal. Sedaj en slučaj iz Nemčije. Nekdaj mogočni sportni klub Wacker v Leipzigu menda zadnje leto peša. Ko se je zadnji čas pripravljaj na nogometno tekmo s klubom »Sportsfreunde«, je nekega člana skrbelo, kako se bodo odrezali. Zato je prišel na čudno misel. Poiskal je pred tekmo nekega izbornega napadalca nasprotnega kluba, Klepscha, mu stisnil v roko 20 mark in ga prosil, naj ne zabija golov; če bo klub »Wacker« zmagal, mu bo dal še 30 mark. Klepsch je denar vzel, pa takoj pred tekmo zadevo naznanil. To je bila blamaža! In še prav nepotrebna. »Sportsfreunde« so se seveda potrudili, vendar jih je klub »Wacker« premagal 4 : 1!

+ Gledališki kralj. Slavni režiser in ravnatelj Max Reinhardt vodi sedaj več gledališč — predvsem v Berlinu in na Dunaju. Avstrijsko naučno ministrstvo mu je ponudilo 10 sot v bivšem cesarskem dvoru, če bi se nameral stalno nastaniti na Dunaju. Toda njegove obveznosti v Nemčiji mu ne dopuščajo, da bi se stalno posvetil svojemu dunajskemu gledališču.

⊗ Dragocene časopisne znamke. Te dni je prišel v neko trgovino mož, ki je imel na starih časopisih 12 izredno redkih, dragocenih časopisnih znamk, rumenih Merkurjev. Po strokovnjaški preiskavi se je dognalo, da so znamke prave in zbog tega jako dragocene. O zgodovini teh časopisnih znamk se poroča: V začetku 50 let preteklega stoletja je izhajal literaren časopis »Faust«, ki so ga pošiljali cesarju Ferdinandu v Prago. V ostalini nekega plemiča se je našla tudi ena številka »Fausta« a brez znamke. Na časopisu z znamkami je bil naslov: Nj. apostolskemu Veliki cesarju Ferdinandu v Pragi in med naslovom 12 znamk rumenih Merkurjev. Pošti pečat je prav jasen.

NAŠE DIJASTVO.

Danes se vrši seja Akad. zveze ob 14 v Akademskem domu. — Predsednik.

Pojasnilo.

Na mnoga vprašanja naročnikov vjudno naznanjam, da se je tvrdka Kmet & Lubšina sicer razdrožila, obstoječi perutninski zavod, Spodnja Šiška, poleg mitnice pa se vodi naprej pod tvrdko

V. Kmet, Spod. šiška 290.

Vsakovrstna perutnina vedno na razpolago
TELEFON 375.

Ljubljansko gledališče

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Sobota 16. jan.: HENRIK IV. Red E.
Nedelja 17. jan. ob 3 pop.: VDOVA ROŠLINKA
Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven
Ob 8 zvečer: HENRIK IV. Izven.
Ponedeljek 18. jan.: PROFESOR STORICIN. Red B
Torek 19. jan.: Zaprto.
Sreda 20. jan.: OBRT GOSPE WARRENOVE, premijera. Izven.
Četrtek 21. jan.: HENRIK IV. Red F.
Petek 22. jan.: KRPA MLAJŠI. Red D.
Sobota 23. jan.: PERIFERIJA. Delavska predstava. Izven.
Nedelja 24. jan. ob 3 pop.: ZAPELJIVKA. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.
Ob 8 zvečer: DRUGA MLADOST. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Opera.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Sobota 16. jan.: SRCE IZ LECTA. POZIV NA PLES. CAPRICIO ESPAGNOLE. Red D
Nedelja 17. jan. ob 3 pop.: AIDA. Gostuje ga Zalučova in g. Zdenko Knitl. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.
Ponedeljek 18. jan.: Zaprto.
Torek 19. jan.: GLUMACI, POVRATEK. Red C
Sreda 20. jan.: ZVEDAVE ZENE, premijera B.
Četrtek 21. jan.: Zaprto.
Petek 22. jan.: SRCE IZ LECTA. POZIV NA PLES. CAPRICIO ESPAGNOLE. Red E.
Sobota 23. jan.: AIDA. Red A.
Nedelja 24. jan. ob 8 zvečer: ZVEDAVE ZENE. Izven.

Gospodarstvo

Proti načrtu zakona o pobijanju draginje.

(Resolucija, ki jo je predlagal g. Ivan Jelačin ml. na izredni skupščini Zveze industrijcev dne 15. t. m.)

Odlično protestiramo proti novi protidraginjski akciji, ki jo namerava izvesti ministristvo za socialno politiko.

V časih, ko preživlja naše gospodarstvo, spritno tesnosti denarnih sredstev, pomanjkanja kreditov in ogromnih davčnih in socialnih davcev težko krizo, v časih, ko se opasno množe konkurzi, postavljajo plačila v trgovinah in je treba vsej naši industriji in trgovski podjetnosti intenzivnih in napornih sil za vzdrževanje obratov, bi mogla akcija ministrstva za socialno politiko, ki tako globoko posega v razvoj naše produkcije in trgovine ogroziti ne samo gospodarski obstoj posameznih podjetij, ampak tudi resno škodovati najvažnejšim interesom celokupnega gospodarstva.

Produkcije in kupijske razmere so se izza vojne, tekom katere je bilo zaradi pomanjkanja živil nadziranje aprovizacije konzumentov z najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami s strani vlade mogoče upravičeno, bistveno izpremenile. Danes nahajamo blaga povsod v izobilju na razpolago in na cene more vplivati samo najširše udejstvovanje prostih konkurenca.

Na domačo industrijsko produkcijo pritiska, v neprimerno ugodnejšem tehničnem in finančnem položaju se nahajajoča inozemska konkurenca in mnoga domača podjetja so bila že primorana ustaviti obrate, mnoga se bore za obstoj, tako, da se čuti brezposelnost z vsemi njenimi gospodarskimi in socialnimi posledicami tudi že v onih industrijskih centrih, kjer se je ni doslej sploh ali pa vsaj ne v toliki meri občutilo. Moreča stagnacija je zanjela vse trge in le s trudom najde danes blago kupca. Trgovec sam je najbolj zainteresiran, da v veliki konkurenci razpeča blago in je vsled tega primoran znižati cene do skrajnosti.

Zlasti poudarjamo, da nudi pri nas dejstvo, da so konzumenti tudi po že manjših industrijskih in konzumnih centrih sploh o ganimizirani v nabavljalnih, aprovizacijskih in konzumnih zadržkih, kjer je vsakomur dana prilika, da si nabavi blago brez posredovanja trgovca, zanesljivo in najbolje sredstvo za kontrolo cen in pobijanje draginje. Dosedanja praksa pobijanja draginje s prisilnimi odredbami je pokazala pri nas in v inozemstvu, da so vse prisilne mere brez vsakega vpliva na ureditve cen, zato moramo tudi proti zamisli nenu načrtu ministrstva za socialno politiko, katerega absurda dočela, ki nasprotujejo trgovskemu duhu in obstoječemu gospodarskemu redu sploh in se bodo uporabljala samo kot sredstvo za preganjanje in šikaniranje naših producentov in legitimnih trgovcev, ne da bi nudila kakega laska za konzumenta, odločno protestirati in zahtevati, da tak načrt ne postane zakon.

Tovarna za špirit in drože d. d. v Račjem sklicuje izredni občni zbor za 15. februarja 1926 v Mariboru. Dnevni red: izprememba pravil (poslovna doba naj bo skladna s kalendaričnim letom; občni zbor se ima vršiti najkasneje do 31. januarja vsakega leta) in nove volitve v upravni svet.

Agrarne obveznice. »Uradni list« št. 4 z dne 15. januarja 1926 priobčuje seznam izre-

banih obveznic 4% posojila za finančno likvidacijo agrarnih odnošajev v Bosni in Hercegovini. Izplačilo 9600 izrebranih obveznic se vrši 1. maja 1926.

Značilna bilanca lesne tvrdke. »Jugodrovo« d. d. v Zagrebu sklicuje za 4. februar občni zbor. Bilanca izkazuje na kapital 3 milijone dinarjev izgubo 1.979.000 dinarjev.

Izprememba predpisov o ležarini in nakladalnem roku. Kakor poročajo iz Belgrada, je prometno ministristvo odredilo, da se podaljša nakladalni rok od 6 na 24 ur. Nadalje so predpisane sledeče postavke: za drugi dan se plačuje 6 zlatih dinarjev za uro in vagon, tretji dan 20, četrti in vsak naslednji dan 50 dinarjev v zlatu za uro in vagon. Za zlati dinar je odredjena relacija 6 papirnatih dinarjev. Iz tega je razvidno, da so bile zahteve gospodarskih korporacij upoštevane.

Veliki nemški montanski trust. Iz Berlina poročajo, da je ustanovljena s kapitalom 50 milijonov mark družba »Vereinigte Stahlwerke A. G.«. Ustanovitelji družbe so: Rhein-Elbe-Union, Deutsche-Luxemburger, Gelsenkirchner, skupina Thyssen, Phoenix, Vereinigte Stahlwerke van der Zypen in Rheinische Stahlwerke. Grupa bo najbrže v zvezi z ameriški konkurenti tamčnega jeklarskega trusta. Informirani zatrjujejo, da bo trust stopil v zvezo s francosko in angleško industrijo.

Bilanca angleških velebank. Točnost, s katero se publicirajo bilance angleških bank, je posnemanja vredna. Iz »Manchester Guardian« je posneti, da je dobiček znanih »Big five« bank v letu 1925 za 800.000 funtov šterlingov večji od onega v letu 1924.

Zakon za industrijsko psihologijo. Iz Londona javljajo, da se v kratkem ustanovi po inicijativi lorda Balfourja zakon za industrijsko psihologijo.

Borza

Dne 15. januarja 1926.

Denar.

Zagreb. Budimpešta 7.98—8.03 (7.98—8.03), Berlin 13.43—13.53 (13.43—13.53), Italija 227.32—229.32 (227.42—229.82), New York 56.325—56.925 (56.25—56.75), Pariz 212—216 (211.50—215.50), Praga 166.83—168.83 (166.80—168.80), Dunaj 7.923—8.023 (7.926—8.026), Curih 10.902—10.982 (10.90—10.98), Amsterdam 22.65—22.85, London 274.30—276.3 (274.20—276.20).

Curih. Belgrad 9.155 (9.175), Budimpešta 72.60 (72.50), Berlin 123.30 (123.20), Italija 20.90 (20.87), London 25.157 (25.145), New York 517.75 (517.625), Pariz 19.32 (19.45), Praga 15.32 (15.32), Dunaj 72.90 (72.90), Atene 7.07 (7.10), Bukarešt 2.30 (2.325), Sofija 3.67 (3.675), Madrid 73.32 (73.25), Varšava 72 (67.50), Amsterdam 208.12 (208.10), Bruselj 28.50 (28.50), Oslo 105.75 (105.50), Stockholm 138.65 (138.65), Kopenhagen 129 (128.85).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.535, Kodanj 176.55, London 34.485, Milan 28.63, New York 79.3, Pariz 26.50, Varšava 98.45. Valute: dolarji 710, francoski frank 28.53, lira 28.50, dinar 12.515, češkoslovaška krona 20.9875.

Praga. Devize: funti 164, lira 186.426, dolar 33.70, francoski frank 126.30, dinar 59.78.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 77—79.50, vojna odškodnina 329—329, zaklj. 329, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 200—204, Ljublj. kreditna 210 den., Merkantična 100—104, Prašednina 960 den., Slavenska 50 den., Kreditni zavod 175—185, Strojne 125 den., Vevče 110 den., Stavbna 100—110, Sešir 115 den.

Zagreb 7% invest. posoj. 77.25—77.75, agrarni 44.50—45, vojna odškodnina 322—324, ultimo januar 321 bl., februar 295—298.50, Hrv. esk. 120—122, Kred. 135—135, Hipobanka 64—64.50, Jugobanka 107—108, Prašednina 960—980, Ljublj. kre-

ditna 210 den., Eksploatacija 37 bl., Seferana 405—420, Nihag 35 bl., Gutmann 330—350, Slavex 150—155, Slavonija 42—45, Trbovlje 335 den., Vevče 112 den., Danica 63 zaklj.

Dunaj. Podon.-savsko-jadr. 682.000, Zivno 787.000, Alpine 285.000, Greinitz 129.000, Kranjska industrijska 815.000, Trbovlje 489.000, Hrv. esk. 135.000, Jugobanka 130.000, Mundus 900.000, Slavonija 50.400.

Blago.

Ljubljana. Les: Trami, monta, od 3-3—6-8, ogledani, fco naklad. post. 2 vag. 235—235, zaklj. 235, hmelovke, smrekove, od 7 m dolžine naprej, brez zadnjele rasti, fco naklad. post. 5.15 den., remeljni 70-70, 80-80—85-70, fco meja 533 den., hrastovi hlodi, I, II, od 30 cm napr., od 3 m napr. fco naklad. post. 450 den., bukov, hlodi I, II, od 30 cm napr., od 3 m napr., fco naklad. post. 280 bl. — Zito in poljski pridejki: Pšenica beška, fco naklad. post. 305 bl., koruza, umetno sušena, fco vag. bosanska post. 150 bl., koruza, umetno sušena, fco vag. slavenska post. 160 bl., koruza nova, času primerno suha, fco vag. sremška post. 123 bl., koruza nova, času primerno suha, fco vag. Postojna tranz. za II, III, 158 den., koruza nova, času primerno suha, kv. gar., fco Postojna tranz. 3 vag. 160—160, zaklj. 160, koruza žitkvanin, času primerno suha, par Ljubljana 236 bl. oves beški rešetani, fco vag. naklad. post. 2 vag. 190—190, zaklj. 190, ječmen 66-67, par Ljubljana 235 bl. ječmen 62 kg, malo zaduhal, fco vag. beška post. 225 bl., ajda domača, fco vag. slov. post. 200 bl., ajda poljska, jugocarijenska, fco vag. jugomeja 262.50 bl., proso domače, rumeno, fco vag. slovenska post. 215 bl., proso rumeno, po vzoru, par Ljubljana 200—225 bl., rž, 78 kg, glasom vzorca, fco vag. beška postaja 212 bl., rž merkantična, fco vag. medjimurska post. 200 bl., oirobi drobnj, fco vag. Ljubljana 145 bl.

Naše prireditve

Kopanj. Božična igra »Mesijac«, ki jo je priredilo prosvetno društvo dne 3. januarja, je privabila toliko občinstva, da je bila prostorna dvorana gasilnega doma skoraj pretesna. Lepa igra, prirejena po svetovno znani povesti »Ben Hur«, nas je s slikovitimi jutrovnimi nošami in svetodeželskimi pokrajninami popolnoma prestavila v čase Jezusovega rojstva. Vsi igralci in igralke, dasi z malimi izjemami prvič na odru, so svoje vloge prav dobro pogodili. Nasopilo je 26 oseb. Predstavo so ves čas spremljale primerne božične pesmi, ki jih je pevski zbor ob spremljavi harmonije prav lepo izvajal. Igra se bo ponovila v nedeljo dne 17. t. m. ob 3 popoldne. Nikomur ne bo žal, kdor pride pogledat. — Gasilnemu društvu se prosv. društvo najlepše zahvaljuje za brezplačno prepuščitev dvorane. — Člane prosv. društva opozarjamo, da je knjižnica zadnji čas dobila zopet več novih knjig. — Vse pošteno misleče župljane, zlasti mladino, vabimo, da se vpiše v Katol. prosvetno društvo. Več ko nas bo, tem lažje in uspešneje se bo društvo razvijalo.

Sport

Smučska sekcija SK Ilirije je priredila začetkom letošnje sezone smučski tečaj za vežbanje za-

četnikov, tekom katerega se je pokazalo, da večina sportnikov ob delavnih nima prostega časa ter se sličnih težav ne more udeleževati. Da omogoči vežbanje vsem sportnikom, priredi gornja sekcija redno vežbanje le ob praznikih in nedeljah, ob ugodnih sneženih razmerah v okolici Ljubljane, drugače izven Ljubljane, toda kolikor možno v bližini. Prvo vežbanje se prične dne 17. t. m. Zbirališče je ob pol 14. uri pri Brezah v Tivoliju, odkoder je skupen odhod na vežbališče ter po možnosti izlet do Podulika. Vodja g. Jerala. — Načelnik.

Jubilejne drsne tekme SK Ilirije se vrše v soboto in nedeljo dne 23. in 24. t. m. na drsališču Ilirije. Prijavni rok je do 20. t. m. na naslov SK Ilirije, Miklošičeva c. 13-III. Razpisani program: Tekma senjorjev za prehodno darilo dr. G. Fuchsa; tekma druge seniorske kategorije za jubilejni pokal SK Ilirije; tekma dam za jubilejni pokal SK Ilirije; tekma juniorjev. Natančen razpis je razviden na drsališču Ilirije.

Mladinska tekma Jugosl. simskosportnega saveza je preložena na praznik 2. februarja. Program je razviden na drsališču SK Ilirije. Istočasno se vrši v nedeljo dne 17. t. m. ob 9.30 dopoldne enourni trening za one, ki se nameravajo prijaviti, na katerem se bo predolal razpisani program.

Kurzi v umetnem drsanju se bodo vršili na drsališču Ilirije prihodnji teden v sredo in petek ob 18.30. Podrobnosti se bodo še objavile.

SK Ilirija pozivlja svoje članstvo, da se polnoštevilno udeleži predavanja o turizmu in zimskem sportu s skioptičnimi slikami, ki ga priredi T. k. Skala dne 17. t. m. ob 10.30 v Eufem kinu Matica. Predavanje bo v veliki meri poučno in zanimivo za smučarje. — Odbor.

Naznanila

V sto'ni prosveti predava v ponedeljek ob 8 zvečer g. prof. dr. Capuder. Predmet: Delovanje Jugoslovanov med vojsko v tujini.

»Psihoanaliza in vzgoja«. Tako je naslov predavanja, ki ga priredi v ponedeljek dne 18. t. m. na moškem učiteljsku ob 20. uri akad. soc.-pedag. krožek. V tesni zvezi med to moderno psihološko disciplino, čije ustanovitelj je slavni dunajski psihater dr. Sigmund Freud, in pa med vzgojo, bo predaval naš odlični pedagog univ. prof. dr. Karel Ozvald. Vstop prost. Vabljeni vsi.

Skioptično predavanje turistovskega kluba »Skala«. Opcerjamo vse prijatelje naših planin ter vse zimske sportnike, da priredi turist. klub »Skala« v nedeljo dne 17. t. m. ob pol enajstih dopoldne v kinu Matica velenimivo predavanje o zimski turistik, pri katerem se bodo predvajale skioptične slike po najnovejših posnetkih naših najboljših amaterjev. Predprodaja vstopnic vsak dan od 10. do 11. dop. in od 3 do 9 zvečer pri blagajni kino Matica.

Občni zbor Organizacije okrožnih zdravnikov v Sloveniji se vrši dne 17. januarja 1926 ob 15. uri v restavraciji Južnega (glavnega) kolodvora v Ljubljani. Spored: 1. Poročilo odbora 2. Volitev novega odbora 3. Poročilo o novem pravilniku za cepljenje koz. 4. Sal'ske organizacije do OUZD glede pavšaliranja polnine in glede domačih lekarn. 5. Slučajnosti. — Odbor.

Vremensko poročilo

dne 15. januarja 1926.

Kraj	Čas	Barometer	Temperatura	Rel. vlaga v %	Veter	Oblacnost	Padavine v mm
Ljubljana	7	76°2	— 4°5	81	vzhod	1/4	4-4
	14	75°2	— 3°1	86	sev. zah.	1/4 (sneg)	—
	21	75°4	— 2°8	91	brevz.	1/4 (sneg)	—
Maribor	7						
Zagreb	7	75°9	— 6°0		brevz.	megla	0-2
Beograd	7						
Sarajevo	7						
Praga	7	75°2	— 1°0	—	vzhod	1/4	—
Dunaj	7						
Inomost	7						

Barometer je reduciran na morsk gladino.

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski spisal Jules Verne. — Poslovenil A. D.

Sapa je pojenjavala in le še komaj vidno kodrala morje. John se je zazrl na obzorje. Zdelo se mu je, da se veter obrača. Takšen mornar kakor je bil John Mangles, se ni mogel motiti ob pogledu na čudno raztrgane in nenavadno osvetljene grmade oblakov. Tudi Wilson in Mulrady sta bila istega mnenja kakor kapitan.

John Mangles je omenil o novem pomočniku — vetru lordu Glenarvanu in mu svetoval, naj odgodi poskus na drugi dan.

— Poglejte, takole bi mislil, je začel; vsi smo že trudni, da kar cepamo. Za splavljanje ladje pa je treba porabiti vse moči. In kako naj spravimo v temni noči ladjo mimo sipin, če jo imamo že na morju. Boljše je, če jadramo pri belem dnevu. In pa še nekaj drugega je, kar mi je predvsem navdehnilo moj nasvet. Veter obeta, da nam priskoči na pomoč. Taka pomoč bi nam bila zelo dobrodošla. Rad bi videl, da nam počene nazaj to ničvredno lupino, ko se bo morje dvigalo. Mislím, da se ne motim: jutri bo pihalo od severo-zapada. Tako bomo lahko napeli veliko in srednje jadro, ki nam bosta pomagali splaviti ladjo.

Ti razlogi so bili dovolj tehtni, da so pregovorili največja nečakanka na krovu, lorda Glenarvana in Paganela. Odložili so torej poskus za prihodnji dan. Noč je minila v največji tišini. Postavili so le stražo, ki je pazila na sidra.

Zdaniilo se je. Manglesova domnevanja so se uresničila. Pihalo je čimdalje močnejše od severo-zapada. Novi zaveznik jim je tako podvojil moči. Posadka je morala takoj na delo, Robert, Wilson in Mulrady na vrh velikega jambora, major, Glenarvan in Paganel pa na mostič. Tako so razpeli jadro.

Bila je deveta ura. Še štiri ure, pa bo plima dosegla višek. John ni zamujal dragocenega časa. Pripravil je na sprednji strani ladje zasnino jadro, da bi se z njegovo pomočjo laže kretal med sipinami, če bi se res posrečilo, spraviti ladjo na morje. Tako so vsi pridno delali do poldneva. Tudi lady Helena in miss Grantova nista držali rok križem. Pritrdili sta platno na zasilenem jadrju. In kako sta bili veseli, ko sta mogli po svojih skromnih močeh prispevati k splošnemu blagru! Ko je bilo vse to pripravljeno, Makarija res še ni bila elegantna ladja, vendar pa si je mogla upati na pot, seveda le ob obali, ne na odprto morje.

Medtem je morje nastopalo. Morska gladina se je dvigala v kipečih valovih. Čeri so polagoma tonile, podobne morskim velikonom, ki se pokažejo na površje, nato pa zopet izginejo v globine. Odločilna ura se je približala. Vsi duhovi so bili mrzlično razdraženi. Nihče ni spregovoril. Vsi so gledali na kapitana Johna in čakali njegovih povelj. John Mangles je slonel zadaj na ograji in opazoval plimo. Strahoma je opazoval kabelj in vrv, ki sta bila napeta kakor struna. Ob eni je stalo morje najvišje. Prišel je tisti trenutek, ko »stojice«, to se pravi, ko je dosegla plima višek in oseka še ni začela nastopati. Treba je bilo brez odloga na delo. Razpeli so naglo vsa jadra, da se je jambor šibil pod silo vetra, ki se je uprl vanje.

— K vrvi! je zaklical John.

Vrv se je jela silovito napenjati, ko jo je sedmero močnih rok začelo navijati na vreteno. Sidra so torej dobro držala in niso odnehala. Treba je bilo izrabiti trenutke, kakaj višek plime traja samo par minut. Podvojili so napore. Veter se je močno zaganjal v jadra. Makarija je zaškripala. Zdelo se je, da se bo zdaj zdaj vzravnila. Mogoče manjka samo dvoje rok, pa bo ladja zdrknila raz sipino.

— Helena! Mary! je zaklical Glenarvan.

Ženi sta jim prihiteli na pomoč s svojimi skromnimi silami. Zopet je začelo pihati.

Pa drugega nič! Ladja se ni zvenila. Poskus se

je ponesrečil. Oseha je bila že tu. Vsem je postalo jasno, da celo s pomočjo vetra in morja ta maštevna posadka ne bo mogla spraviti ladje raz sipino.

Šesto poglavje.

Kako se pogovarjajo o ljudozreih.

Prvi poskus, da se rešijo, se je tako izjalovil kljub vsem naporom posadke in kapitana. Treba se je bilo brez odloga podvzati z drugim. Spoznali so, da je nesmiselno še misliti na Makarijo. Treba se je bilo torej pripraviti, da jo zapuste. Čakati na krovu, da jim morebiti pride kdo na pomoč, to bi bil naravnost samomor. Predno bi kaka ladja zabredla v te kraje, bi viharji zdrobili Makarijo na tisoč koscev. Saj ni bilo treba niti viharja. Močnejši veter od morske strani bi že dovolj razburkal valove, da potisnejo ladjo še bolj na pesek, jo prevrnejo in razbijejo. John je hotel na vsak način priti na suho, preden bi začela groziti nova nevarnost.

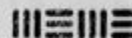
Zatorej je predlagal, da zgrade dovolj trden splav, ki bi prepeljal popotnike in zadostno množino živil od ladje na zelandsko obalo.

Za prekrvanje ni bilo časa, treba se je bilo hitro lotiti posla. Takoj so začeli z delom. Ko se je znočilo, so ga imeli že lep kos za sabo.

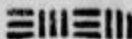
Proti osmi zvečer, po večerji, ko sta lady Helena in Mary Grantova že počivali, so se Paganel in prijatelji sprehajali po krovu in razgovarjali. Robert ni hotel iti spat. Dečko je vlekel na ušesa, da bi ne izgubil besedice, vedno pripravljen, da naredi uslugo ali da se poda za tovariše v nevarnost.

Paganel je bil vprašal Johna Manglesa, ali splav ne bi mogel voziti ob obali tja do Aucklanda, namesto da bi jih samo spravil na suho. John je odmajal z glavo, rekoč, da s tako krhko stvarco niti ni pomisliti na daljšo vožnjo.

— Ali bi mogli poskusiti tako stvar v čolnu, če že ne gre s splavom? je vprašal gospod Paganel.

Priporočamo »Mohorjeve knjižnice« na Prevaljah: 4. zv. Križev pot. Roman. 5. zv.: Knez Serebrjani, roman. 6. zv.: Zadržna na grmadi, povest. 7. zv.: Ološči postržek, povest. — Cene so v Mladiki. — KOL.

Nevednost je čisto vir mnogemu trpljenju. Ali danes so že povsod razširjeni časopisi in so oni idealno sredstvo za razširjanje prosvete in vede. Tudi mi si prizadevamo našim čitateljem vedno služiti z dobrim nasvetom. Pri prehlajenju, ki sedaj tako lahko nastopi, in pri

vedno pogostejših revmatičnih bolečinah bi Vas hoteli spomniti na že 27 let priljubljeno in preizkušeno domače sredstvo in kosmetikum: Fellerjev blagodišeči »Elsalluid«. Kot mazilo zoper revmatične bolečine in v vseh slučajih, kjer je drgnjenje potrebno, hitro deluje. Odpravlja nahoč, dela

neobčutljivim za hladni zrak, je enako dober za oči, ušesa, zobe in glavo, vrat in usta. Odznotraj in odzunaj je močnejši in hitrejšega delovanja kot francosko žganje. 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici za 63 Din, 12 dvojnatih ali 4 specialne steklenice za 99 Din, 36 dvojnatih ali 12 specialnih

steklenic za 250 Din., že obenem z zabojem in poštino razpošilja po povzetju ali proti naprej vposlanemu denarju lekarnar Eugen V. Feller v Stubič Donji, Elsatrg 134, Hrvatsko. — Posamezne steklenice »Elsalluida« po znižani ceni 9.— Din v lekarnah in sorodnih trgovinah.

UNDERWOOD

pri Lud. Baraga, Ljubljana
Selenburgova ul. 6/I. Telefon šte. 930.

UNDERWOOD

Sprejme se pletilja
za strojno pletenje nogavic. Naslov v upravi. 262

GOSPODIČNA

z večletno prakso, večša sloven., srbohrvaščine in nekoliko nemščine, strojepisja, stenograf. in vsega drugega pisarn. dela. Iščete primer. mesta; gre tudi za blaginjskarko. — Cenj. ponudbe na upravo lista pod »Vestna« 270.

Sedlarski VAJENEC
močan, se sprejme. Hrana in stanovanje pri moštru. — Kje, pove uprava »Slovenca« pod šte. 321.

Vajenca z dežele, za stavb. ključavničarstvo, sprejme Valentin LOTRIČ, Ljubljana, Tržaška cesta 11. 297

Prodajalka

dobra in zanesljiva moč, vajena meš. stroke, želi premeniti mesto. — Naslov v upravi lista pod št. 311.

Klapec

oženjen, brez otrok, zanesljiv voznik, priden in pošten, se sprejme. Vrtarstva vajeni imajo prednost. Stanovanje na razpoložljivo, plača po dogovoru. — Ponudbe na upravo pod: »Stalna služba« 284.

Naprodaj:

3 peči, 3 štedilniki iz pločevine, 3 ročne sarli, 3 samokolnice in žena vrh, 100 m dolga, 40 mm debela. Ponudbe na upravo pod: »Železnina« 249.

VODNA SILA

40 KS z zidano hišo in ca. 2 ha zemljišča, pol ure od Kranja, po zmerni ceni naprodaj. Pojasnila daje France Školic, Rupa pri Kranju. 280

Kopalna peč

bakrena, malo rabljena, se prav poceni proda. — Vprašati pri upravi lista pod šte. 251.

Sanke

OBLIKA KOLESSELJ, so naprodaj. — Poizve se: Ljubljana, Stari trg 32, v trgovini. 300

Pisalni STROJ

»OLIVER«, v brezhibnem stanju, močan, z veliko lepo pisavo in hrastovo mizico, prodam ali še rajše zamenjam za dobro ohranjen kratek KLAVER ali PIANINO. — Naslov v upravi lista pod št. 303.

HARMONIKO

štirivrstno, prodam. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 296.

Išče se sobarica

izurjena v pospravljanju sob: prednost imajo one, ki znajo tudi nekoliko šivati. Plača dobra po dogovoru. Naslov se izve v upravi lista pod št. 312.

Lepo posestvo

prodam, ležeče 1 uro nad Rimskimi toplicami v obč. Sv. Krištof, na katerem se redi 6—8 glav živine s površino 4 in pol ha njiv, 2 ha travnikov, 3 ha pašnikov in 4 ha gozda, po skrajno nizki ceni. Pojasnila daje posestnik Ivan RESNIK — Mar. Gradec 6, p. Lasko.

SNEG SNEG SNEG

Kupite še danes čevlje za sneg

„WIMPASSING“

Pazite na varstveno znamko!

Na zahtevo

Vam stavimo brezplačno proračun za črtanje in vezavo poslovnih knjig po navodilu.

Knjigovoznica K.T.D. v Ljubljani
Kopitarjeva ulica 6. II.

KOKS - ČEBIN
Wollova ulica 1/III. Telefon 63

Steklena strešna opeka

je zopet na zalogi pri »ZDRUŽENIH OPEKARNAH« d. d. v Ljubljani.

ALOJZIJ BERNIK

Škofja Loka 54, priporočena veliko zalogo roženih

GLAVNIKOV

Lastna izdelovalnica. Dobro blago, cene zmerne.

PERJE!

kokošje, purje, račje, gosje in gosji PUH, prodaja in razpošilja po najnižji ceni

E. VAJDA

Čakovec, Medjimurje

ZLATO in SREBRO

kakor tudi zlati in srebrni kovani denar, briljante in bisere kupujem po najvišjih dnevnih cenah!
R. ALMOSLECHNER, zlatar in juvelir,
Celje, Prešernova ulica 1.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš preljubljeni oče, stric in tast, gospod

Fran Hribar

metteur »Slov. Naroda« v pok.

danes dne 15. t. m. ob pol 5 zjutraj po kratki in mučni bolezni preminul.

Pogreb nepozabnega se bo vršil v nedeljo dne 17. januarja ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Stari trg št. 28, na pokopališče pri Sv. Križu.

Ljubljana, dne 15. januarja 1926.

Žalujoči ostali.

Potrti globoke žalosti naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da je danes ob pol dveh, previdena s tolažili svete vere, v 64. letu starosti mirno v Gospodu zaspala.

Jera Kocjan roj. Trater

posestnica v Škocjanu, Stara vas

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo 17. januarja ob treh popoldne iz hiše žalosti, Loke št. 98, na tukajšnje pokopališče.

Trbovlje, dne 15. januarja 1926.

ŽALUJOČI OSTALI.

Zahvala.

Najiskrenejše se zahvaljujemo vsem onim, ki ste spremili na zadnji poti našega predragega nam soproga, očeta, brata in sorodnika

Jankota Matičič.

Posebej se pa še zahvaljujemo preč. duhovščini, gg. rač. nadsvetniku Albinu Zajc kot zastopniku računovodstva pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani. Jožetu Pirca, načelniku društva drž. rač. uradnikov, za njegov tolažbepoln poslovilen govor, tovarišem-pevcem pod vodstvom g. Adamiča za v srce segajoči žalostinki dalje gg. uradnikom-tovarišem ter zastopnikom davčnih uradnikov, mestne kontrole iz Ljubljane ter oddelka finančne kontrole na Rakeku, dalje vsem darovalcem vencev in vsem onim, ki so se v molitvi spomnili našega prerano umrlega Jankota.

Rakek, dne 15. januarja 1926.

Žalujoča FRANJA MATIČIČ.

Na mrtvaškem odru leži naš nadvse ljubljani oče, stari oče, brat, svak in stric, gospod

Franc Cerar

tovarnar v Domžalah

kateri je preminul danes, večkrat previden s svetimi zakramenti, ob četrt na osem zvečer, pripravljen za objem Vsemogočnega.

Pogreb predragega rajnega se bo vršil v nedeljo dne 17. januarja ob 4. uri popoldne na farno pokopališče v Domžalah.

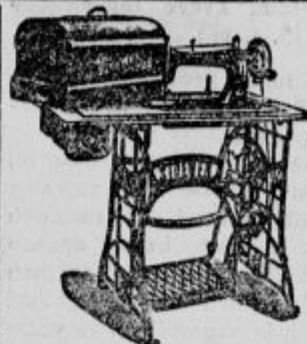
Ohranite blagega pokojnika v najboljšem spominu!

Domžale, dne 15. januarja 1926.

Anton in Franjo,
sinova.

Frančiška poroč. Košir, Helena poroč. Oberwalder,
hčerki.

Ostali sorodniki.

Najpopolnejši
STOEBER
šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje tar za vsak dom. Preden si nabav. stroj, ogledajte si to izrednost pri uradni

L. BARAGA

Ljubljana

Selenburgova ulica št. 6/I.

Brezplačen pouk 15 l. ams.

Telefon šte. 980.

Mednarodni velesejem
v Budimpešti

od 17. do 26. aprila

prirejen od Budimpeštanske trgovske in obrtniške komore

Skladišče prosto carine

Polašave pri prevozu, potniških vozniških listih in vizumu — Centralni biro: Budapest V., Szemere 6 Generalni zastopnik: Dr. Szilágyi Geza, Beograd, Strahinica Bana 43/a

Kostanjeva drva

za tanin kupuje stalno in prosi oferte z navedbo nakladalne postaje in množine

Ernest Marinc — Celje

Zrinsko-Frankopanska ulica št. 4.

Naznanilo.

Cenj. občinstvu vljudno naznanjam, da sem

preselil fotografski atelje

„VIKTOR“

iz Beethovne ulice 6 - v lastno poslopje, sosedna Knaflijeva ulica št. 4 (nasproti Narodne tiskarne).

Za nadaljnjo naklonjenost se vljudno priporoča

Viktor Kunc

lastnik trdke atelier »VIKTOR«.

Nc II 51/25/1.

Dražbeni oklic.

Dne 8. februarja 1926 dopoldne ob 9. uri bo na licu mesta v Lačji vasi št. 12 I. DRAŽBA NEPREMIČNIN, zemljiška knjiga Zgornje Pobreže, vl. št. 59, odnosno Kokarje, vl. št. 99; cenilna vrednost: 8640 Din, odnosno 20.709 Din, najmanjši ponudnik: 5760 Din, odnosno 13.805 Din.

2. DRAŽBA NEPREMIČNIN, kakor: pohištva, manufakturnega blaga in drugo.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljaviti glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče v Gornjem gradu,

dne 12. januarja 1926.

V. Br. 21.218.

Ofertalni natečaj.

Ofertalni natečaj državnih fabrika svile u Pančevu, Novom Sadu i Novoj Kaniži.

Na osnovu čl. 82.—95. Zakona o Drž. Računovodstvu Glavna Direkcija Državnih Fabrika Svile u Pančevu ovim raspisuje naknadnu ofertalnu pismenu licitacijo, za osiguranje zgrada, mašinerija, alata, robe, nameštaja i ostaloga, svojine Državnih Fabrika Svile u Pančevu, Novom Sadu i Novoj Kaniži, pošto je prva licitacija poništena.

Licitacija će se održati 1. februara ove godine u 11 časova pre podne, u kancelariji Ministarstva Trgovine i Industrije, Obilicev venac br. 3.

Pozivaju se sva domaća osiguravajuća društva, čiji je uplaćen društveni kapital najmanje 5 miliona dinara, da izvole podneti do gore označenog vremena, svoje pismene detaljne ponude, sa taksom na istoj od 100.— (sto) dinara.

Detaljni i tačni uslovi za osiguranje, odnosno vrednosti predmeta za osiguranje po Fabrikama, mogu se videti u kancelariji Glavne Direkcije u Pančevu i Min. Trgovine i Industrije.

MINISTARSTVO TRGOVINE I INDUSTRIJE.